Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birliği'nin aylık yayın organı

1 Şubat 1987
Yıl 2, Sayı 22
Fiyatı 1,- DM

SOL BİRLİK

Grevlerle dayanışmayı yükseltelim

DİSK'le dayanışma yükseliyor

DSF, DİSK'e ve üyelerine verilen cezaları kınadı:

Türkiye'de sendikal hak ve özgürlüklerle hâlâ alay ediliyor

23 Aralık 1986 günü İstanbul'daki askeri mahkeme DİSK'li 264 sendika yöneticisine ağır hapis cezaları verdi. DİSK'in ve DİSK'e bağlı 30 sendikadan 28'inin kapatılmasını emretti.

Tüm dünyadaki sendikacılar, demokrat ve işçiler açısından kabul edilemez olan bu haksız cezalar, Mussolini'nin faşist kanunundan ilham alan bir madde hükmünce verildi. Bu haksız hüküm, Türkiye işçileri ve halkının hala insan haklarına, demokrasiye ve temel sendikal haklara saygısı olmayan bir rejimin kurbanı durumunda olduklarını bir kere daha göstermektedir.

DSF ve bağlı sendikalar açısından mahkümiyetlere karşı birleşik eylemi yükseltmek, tüm DİSK'li sendikacıların beraatini ve bu önemli sendikal örgütün yasal statüsünü yeniden sağlamak acil önemdedir. Karar yargıtay aşamasındayken uluslararası dayanışma, özellikle Avrupa'da her zamankinden daha güçlü olmalıdır. Bu, tüm sendikacıları, demokratları işçileri, sendikal hak ve özgürlükler için gayret gösteren hükümetleri, tüm uluslararası kurumları, özellikle de Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosunu ilgilendirmektedir.

12 Eylülcülerin Askeri Mahkeme eliyle DİSK hakkında verdikleri karar, yurt içi ve dışında geniş yankı yaptı. Kararın hukuki dayanaktan yoksun, siyasi bir karar olduğu en geniş çevrelerin ortak görüşü haline geldi. Demokratik, sol, ilerici güçler DİSK'le dayanışmanın yükseltilmesi için çabalarını yoğunlaştırıyorlar. Türkiye'de DİSK'in 20. kuruluş yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyorlar.

Askeri mahkemenin kararının haksızlığı ve kabul edilmezliği dünya demokratik kamuoyunda açıkça ifade ediliyor. Uluslararası sendikal örgütler, ülke sendikaları DİSK' in kapatılmasına, yöneticilerinin cezalandırılmasına tepki göstermekte, DİSK'le dayanışmalarını dile getirmekteler.

Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), DİSK'e ve üyelerine verilen cezaları resmen kınıyarak, "Türkiye'de sendikal hak ve özgürlüklerle hala alay ediliyor" dedi. DSF' nin, dünya kamuoyuna yaptığı açıklamasında, "DSF ve bağlı sendikalar açısından mahkumiyetlere karşı birleşik eylemi yükseltmek, tüm DİSK'li sendikacıların beraatini ve bu önemli sendikal örgütün yasal statüsünü sağlamak acil önemdedir..." deniliyor.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu tarafından Brüksel'de yapılan bir basın toplantısında da, 23 kişilik bir yönetici grubun İstanbul'a gönderileceği açıklandı. 23 kişilik yönetici grubun Türkiye'yi ziyaretinin amacının, DİSK davasına ait kararı protesto etmek ve DİSK'in kapatılmasına karşı sendikal dayanışmayı vurgulamak olduğu belirtildi.

Yurt dışındaki DİSK ve bağlı sendikaların yöneticileri, DİSK'le dayanışma için DİSK' in 20. kuruluş yıldönümünü kutlama komiteleri oluşturdular. Avrupa ülkelerinin çoğunda DİSK'in 20. yıldönümü toplantıları düzenleniyor. Bunlardan merkezi olan Federal Almanya'da yapılacak.

Türkiye ve T.Kürdistanı SOL BİRLİK, DİSK'le dayanışmayı yükseltmek isteyen herkesi desteklemeye devam edecektir.

F. Almanya'da DİSK'in 20. kuruluş yılı toplantısı

Türkiye işçi sınıfının ileri sendikal örgütü DİSK' in 20. kuruluş yıldönümü, F.Almanya'da yaşayan DİSK yöneticilerinin düzenlediği ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde sürgündeki DİSK yöneticilerinin desteklediği bir toplantıyla kutlanıyor.

28 Şubat 1987 günü, Hans-Sachshaus Vattmannstr. / 4650 Gelsenkirchen - F.Almanya adresinde yapılacak toplantı saat. 18.00'de başlayacak.

Toplantının Düzenleyicileri:
Gültekin Gazioğlu (TÖB-DER Genel Başkanı), Murat Tokmak (DİSK GYK üyesi, DİSK-Maden İş MYK üyesi), Yaşar Arıkan (DİSK GYK üyesi, DİSK-Hürcam İş MYK üyesi), Turhan Ata (DİSK GYK üyesi, DİSK-Bank Sen MYK üyesi), Zeki Kılıç (DİSK-Sosyal İş Genel Başkan Yard.), Ayhan Kutlay (TÖB-DER Genel Başkan Yard.), Bahtiyar Erkul (DİSK-Maden İş Genel Başkan Vk.), Tekin Üstün (TÖB-DER MYK üyesi), Aydın Yeşilyurt (DİSK Bölge Temsilcisi)

Artan olanakları birlik ve mücadele yönünde değerlendirmek

Son derece sınırlı grev hakkını kullanarak greve çıkan NETAŞ ve Derby işçilerinin grevi sürüyor. Grevci işçiler, grev haklarını daha etkin kullanmaya kararlı olduklarını gösteriyorlar. Grevler etrafında yükselen dayanışma, en zorlu koşullar altında toplu sözleşmeye oturan işçilere moral verici, esinlendirici örnek oluyor. Ekmek ve Hak Dilekçesi'nin öngörülen 10 bin imzaya ulaşması ile, aydınlar, Şubat ayı başında imzaları gerekli yerlere vermeye hazırlanıyorlar. Dilekçeyi hazırlayanlar adına açıklama yapan Aziz Nesin, **"Yurtiçinden ve yurtdışından gönderilenlerle birlikte 10 bin imzayı aşan dilekçeyi, çok sayıda işçi, köylü, bilim adamı, yazar, sanatçı, mühendis ve mimar, avukat, öğrenci, ev kadınının imzaladığını"** belirtiyor. Üniversite öğrencilerinin demokratik hakları için mücadelede en önemli kazanımları olan derneklerini koruma, yasal örgütlenme haklarını savunma mücadeleleri sürüyor. **"Çağdaşlaştırma"** adı altında, TCK'nun daha da ağırlaştırılması, kısıtlı basın özgürlüğüne yeni yasaklar getirilmesine basın adamları karşı çıkıyor.

Diktatörlüğün barışı yargılama niyetlerine karşı, mahkeme kürsülerinde barış savaşçılarının sesi yükseliyor. Nükleer bir savaşın tüm insanlık için bir yıkım demek olduğunu savunan doktorlar, **"Nükleer Savaşa Karşı Hekimler"** adı altında barış girişimi kuruyorlar. ABD'nin Körfez'e müdahale girişimlerine Türkiye'yi ortak etme, İncirlik Üssü'nü bir sıçrama tahtası olarak kullanma niyetlerine karşı tepkiler daha geniş çevrelerce dile getiriliyor.

Tüm bunlar işçilerin, aydınların, gençlerin, barışı savunanların giderek hareketlilik kazandığını, hareketliliğin tabanının artma potansiyeli taşıdığının göstergeleri oluyor. Ancak gelişmeler karşısında diktatörlük de boş durmamaktadır. 1987 yılı içinde toplu sözleşme görüşmeleri gündemde olan 650 bin işçi, hükümet ve holding patronlarının, TİSK'in **"yaygın grevlere hazırlıklı olalım"** çağrısına uygun olarak oluşturdukları işçi düşmanı cepheyle karşı karşıya bulunuyor. Rejim onsuz yapamadığı işkenceyi, her türlü hareketliliğe karşı azgınca kullanıyor. Diktatörlük bir yandan da, her türlü şiddeti kullanma olanağını elinde tutarak, halkı pasifize

Devamı 7.sayfada

SOL BİRLİK

Ekmek ve Hak Dilekçesi'nde onbin imza

Ekmek ve Hak Dilekçesi' ne atılan imzaların sayısı onbine ulaştı.

Ekmek ve Hak Dilekçesi, adından da anlaşılacağı gibi, ülkemizde 24 Ocak ekonomik kararlarından sonra hızla artan yoksulluğu, enflasyonu, düşürülen ücretleri, sınır tanımaz hayat pahalılığını ve çalışan insanların sırtına bindirilmiş bu ekonomik çöküntünün sosyal sonuçlarını belirtiyor. 24 Ocak ekonomik kararları ve bu kararların uygulayıcısı olan diktatörlük hükümetlerinin ülkeyi nasıl bir ekonomik ve sosyal uçuruma sürüklediğini gözler önüne seriyor.

Hergün yeni bir yönü ön plana çıkan böylesine bir ekonomik ve sosyal yıkım karşısında ülkemizin aydınları sessiz kalmamışlar ve önce **"Aydınlar Dilekçesi"**ni, sonra da **"Ekmek ve Hak Dilekçesi"**ni kaleme almışlardır. Ülke dışında da imzaya açılan **"Ekmek ve Hak Dilekçesi"** önemli bir ilgi görmüştür.

Onbin imza toplanmıştır. Bu sayı önemli değilmiş gibi görünebilir. Olağan koşullar altında doğrudur bu. Ama demokratik hakların iyice kuşa çevrildiği 1982 Anayasası altında ve kağıt üzerinde mevcut olan bazı iyice budanmış hakların da kullanılmasının baskının her çeşidi denenerek önlenilmeye çalışıldığı bir ortamda Ekmek ve Hak Dilekçesi'ne imza atmak biraz da cesaret işidir. Aydınlar Dilekçesi örneğinde olduğu gibi, sonunda aklanılsa bile, kovuşturma ve mahkemeleri göze almak demektir. Bu koşullara rağmen onbin imza önemli bir ilk adımdır.

Şimdi yeni onbinleri hedeflemek gerekiyor. Dilekçe'yi daha yaygın olarak imzalatmak için çalışmak gerekiyor.

SOL BİRLİK AÇIKLAMASI

Sol Birlik öğrenci gençliğin mücadelesini destekliyor

Evren-Özal diktatörlüğünün ABD emperyalizmine askeri, ekonomik ve politik bağımlılığı pekiştirme, ülkede azgın sömürü ve baskıyı kurumlaştırma uygulamaları gençliğin sorunlarını daha da çoğaltmış ve ağırlaştırmıştır. Uygulanan "IMF Modeli" ile ülke ekonomik iflasın eşiğine geldiği, dış borçların faizlerinin bile ödenmesinde güçlük çekildiği halde askeri harcamalar sürekli artıyor, uluslararası ve işbirlikçi tekeller, finans kuruluşlar kasalarını doldurmaya devam ediyorlar.

Oysa 15-24 yaşları arasında 9 milyon genç insanımızdan 3 milyonu okulsuz ve işsizdir, sokağa atılmıştır, Her yıl üniversite seçme sınavlarına katılan, fakat öğrenim ve meslek öğrenme hakkını kullanamayan 400 bin'i aşkın genç en yaratıcı, en verimli çağında açlığın, işsizliğin ve umutsuzluğun pençesine teslim ediliyor, gelecekleri karartılıyor. Kendi dilinde eğitim göremeyen, eğitim olanaklarından en az biçimde yararlanan Kürt gençliğinin durumu daha da ağırlaştırılıyor. Diktatörlüğün ve hükümetinin bu gençlere verecek hiç bir şeyi yoktur.

Kendi hakları için mücadele veren, barış, bağımsızlık ve demokrasi isteyen ilerici, yurtsever gençler en ağır ve insanlık dışı hapishane koşullarında işkencelerden geçiriliyor, yaşamlarını yitiriyorlar.

Diktatörlük, varlığını bile tanımadığı Kürt halkına ve gençliğine baskı yoğun ve azgın bir baskı uyguluyor.

Meslek öğrenmeye çalışan veya bir işyeri bulabilen ve okuyan liseli, üniversiteli "şanslı" gençlerin durumu ise ortadadır.

Sendikal mücadelenin yasalar ve uygulamalarla etkisizleştirildiği, sendikal demokrasinin engellendiği koşullarda genç işçilere karşı daha yoğun baskı, işten atma tehdidi ve sömürü uygulanıyor. Çıraklar en ağır işlerde, en düşük ücretlerle ve sosyal-ekonomik güvencelerden yoksun olarak çalıştırılıyorlar.

Demokratik eğitim, bilimsel ve özgür araştırma ortamı yok edilirken öğrencilerin, öğretmen ve öğretim üyelerinin eğitim sürecine demokratik katılım ve haklarını örgütlü savunabilme koşulları ortadan kaldırılmıştır. 12 Eylül 1980 darbesinden sonraki 6 yılı aşkın süre tümüyle bunların kanıtlarıyla doludur. Tüm demokratik gençlik örgütleri ve öğrenci dernekleri kapatıldıktan sonra yüksek okullarımızın ve üniversitelerimizin başına dikilen YÖK belası ile özerk üniversite için gerekli koşullar ortadan kaldırılmıştır. Öngörülen ırkçı-şoven, bilim ve çağ dışı eğitim sistemine engel olarak görülen yüzlerce değerli bilim adamı üniversitelerden uzaklaştırılmış veya ayrılmaya zorlanmıştır. Üniversiteler paralı hale getirilirken, özel

Devamı 7. sayfada

Grevler sürüyor

1982 Anayasası ile işçi sınıfının grev hakkı iyice kısıtlandı. DİSK kapatıldı ve daha sonra da mahkum edildi. Birçok sendika yöneticisi tutuklandı ve ağır hapis cezalarına çarptırıldı. Grev hakkı, kısıtlı da olsa görünürde Anayasa'da yine vardı. Vardı ama bu hak çeşitli ek kanun ve yönetmeliklerle öylesine denetim altına alınmış, öylesine grev kırıcı maddelerle kuşatılmıştı ki; görünürde kısıtlı da olsa var olan grev hakkının, bu hak kullanıldığında aslında yok denilecek kadar az olduğu açıkça ortaya çıkıyordu. İstanbul'daki NETAŞ işçilerinin Kasım 1986'dan itibaren Otomobil-İş'e bağlı olarak yürüttükleri grev bu engellemelerin çeşitli örneklerini her gegün sergilemektedir.

Çıraklık Yasası'ndaki grev kırıcı hükümlerin, özellikle çok sayıda çırak çalıştırılan işyerlerinde nasıl etkili olduğu NETAŞ greviyle açığa çıktı.

Kamu kesiminde ise önümüzdeki aylarda Türk-İş'e bağlı 28 sendika, 79 işyerinde toplam 700 bin işçiyi ilgilendiren toplu sözleşme görüşmelerine başlayacak. Burada da işçilerin lehine bir anlaşma yapılması için en büyük engel kamu işveren sendikalarının kurulmuş olması. Kağıt üzerinde kısıtlı olarak

Devamı 7. Sayfada

Yeni politik düşünce tarzı üzerine

Şu anda insanlık, yeniden bir dünya savaşı tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Bu kez söz konusu olan, termo-nükleer bir savaştır. Böyle bir savaşta kullanılacak olan silahlar, bir düğmeye basıldığında birkaç dakika içinde kıtaları aşabilen, her biri bir anda yüzbinlerce insanı yok edip, yavaş-yavaş, acı çeke-çeke milyonları, üstelik de atıldıkları yerlerin çok uzaklarında yaşayanları bile ölüme sürükleyecek türden silahlardır. Eğer böyle bir savaş çıkarsa, bu, insanlığın tanık olmaya bile fırsat bulamayacağı son savaş olacaktır.

"Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birlik Deklarasyonu"nda şöyle deniyor: "Bugün uluslararası planda en önemli devrimci görev, insanlığı nükleer bir savaşta yok olma tehlikesiyle karşı karşıya getiren emperyalist çevrelere karşı barış mücadelesini yükseltmektir." Gerçekten de insanlığın 20. yüzyılın son larında çözmesi zorunlu olan dünya çapındaki sorunların en önemlisi, nükleer savaş tehlikesinin önlenmesidir.

İnsanlık, sınıflı toplumların ortaya çıkmasıyla birlikte savaşları tanıdı. Ancak 20. yüzyıl öncesinde cereyan eden savaşlar, halklara, ülkelere yıkım getirmelerine rağmen, bir niteleme yapmak gerekirse, yerel savaşlar olarak kaldılar. 20. yüzyılda insanlık yeni tipten savaşlarla, dünya savaşlarıyla karşı karşıya geldi. Bu savaşların ilkine 38 ülke katıldı, 74 milyon insan silah altına alındı. Sonuç, 10 milyon ölü, 20 milyon yaralı ve sakat oldu. İkinci Dünya Savaşı, bununla karşılaştırılamayacak boyutlarda cereyan etti. Bu savaşa 72 ülke katıldı, 110 milyon insan silah altına alındı. Bu savaş 55 milyon ölü ile sonuçlandı.

Şu anda insanlık, yeniden bir dünya savaşı tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Bu kez sözkonusu olan, termonükleer bir savaştır. Böyle bir savaşta kullanılacak olan silahlar, bir düğmeye basıldığında birkaç dakika içinde kıtaları aşabilen, her biri bir anda yüzbinlerce insanı yok edip, yavaş-yavaş, acı çeke-çeke milyonları, üstelik de atıldıkları yerlerin çok uzaklarında yaşayanları bile ölüme sürükleyecek türden silahlardır. Eğer böyle bir savaş çıkarsa, bu, insanlığın tanık olmaya bile fırsat bulamayacağı son savaş olacaktır.

SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov SBKP'nin 27. Kongresinde okuduğu MK Politik Raporu'nda, bu durumu ve böylesi bir savaşın önlenmesi için neyin gerektiğini şu sözlerle ifade etti: "Kısacası, günümüz dünyası savaşlar ve güç politikası için çok küçüktür, kolay yaralanabilir. Eğer savaşların ve silahlı çatışmaların savunulabilir, kabul edilebilirliği yönündeki yüzyıllar boyunca oluşmuş olan düşünce tarzı ve eylemlere kesinlikle son verilmezse, dünya kurtarılamaz, korunamaz".

Savaşların ilk ortaya çıkmasıyla birlikte insanlar, savaşların dehşeti, kötülüğü, yıkımı üzerinde de düşünmeye başladılar. Savaşın niçin çıktığını, ilk kez Marx ve Engels yapıtlarıyla ortaya koydular. İşçi sınıfına, barışı savunma, efendileri olmak isteyenler savaş çığlıkları atarken, barışı dayatabilme görevini verdiler.

İnsanlık ilk kez bir dünya savaşına tanık olduktan ve işçi sınıfı ilk kez sosyalist bir devlet olarak örgütlendikten sonra, Lenin, bir yandan dünya barışının, öte yandan ilk sosyalist devletin korunması ve toplumsal ilerlemenin güvence altına alınabilmesi için ne yapmak gerektiği sorusunu yanıtladı. Bütün ülkelerin er ya da geç, sosyalizme varacaklarını belirten Lenin, bu zaferlerin tümünün bir anda gerçekleşmeyeceğini, her ülkenin ekonomik gelişmişlik düzeyine, o ülkedeki sınıf savaşlarının yoğunluğuna, politik güçler oranına ve daha bir dizi etmene bağlı olarak bir süreç içinde gerçekleşeceğini yazıyordu. Bu demekti ki, bir dönem sosyalist ülkelerle kapitalist ülkeler yanyana varolmak zorundaydılar. Bu dönemde uluslararası ilişkiler nasıl düzenlenmeliydi? İşte, barış içinde yanyana yaşama politikası, Lenin'in o dönemlerde ortaya çıkan bu soruya verdiği yanıt oldu.

Barış içinde yanyana yaşamanın ilkeleri, SBKP Programında şöyle sıralanıyor: "Anlaşmazlık konularının çözüm yolu olarak savaşın zor kullanımı ya da tehdidinin reddedilmesi, sorunların barışçı görüşmeler yoluyla çözülmesi, içişlere karışmama ve meşru çıkarların karşılıklı dikkate alınması, halkların kendi yazgılarını egemence belirleme hakkı, devletlerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne, sınırlarının dokunulmazlığına kesinkes saygı, tam hak eşitliği ve karşılıklı yarar temelinde işbirliği, uluslararası hukukun genel kabul gören ilke ve normlarının ve imzalanan uluslararası anlaşmaların getirdiği yükümlülüklerin dürüstlükle yerine getirilmesi".

Şimdi ise nükleer ve uzay çağındayız. Tarih, insanlığın önüne, şu soruyu getirmiştir: Ne yapılmalı ki, sosyal, politik, ideolojik farklılıklara gözleri kapatmadan barış korunabilsin, nükleer bir felaket önlenebilsin, bütün devletler ve halklar yanyana yaşamanın bilim ve sanatını öğrenebilsinler? SBKP, nükleer ve uzay çağının insanlığın karşısına çıkardığı bu soruya, "yeni politik düşünce tarzı"nı formüle ederek yanıt verdi.

İnsanlığı topyekün bir yıkıma sürükleyebilecek olan savaşların ve güç politikasının kesinlikle reddedilmesi, nükleer ve uzay çağının gereği olan yeni politik düşünce tarzının başlıca ögesini oluşturmaktadır. Yeni politik düşünce tarzı konsepti, özellikle, hangi politik sisteme mensup olurlarsa olsunlar, bütün devletlerin, hangi ideolojik akımların takipçisi olurlarsa olsunlar, bütün politik partilerin, sosyal grup ve katmanların, tüm insanların günün şu gerçeklerini kavrama larıyla bağlıdır:

•

– Günümüzde çıkabilecek bir dünya savaşında kullanılacak olan silahların niteliği karşısında insanlık, artık yalnızca birbiriyle yarışan ve mücadele eden iki toplumsal sistem arasında kapitalizmle sosyalizm arasında değil, yaşamak ile yok olmak arasında da seçim yapmak zorundadır.

•

– Günümüz dünyasında karşı karşıya bulunulan derin çatışmalar ne bilim ve teknik aracılığıyla, ne de savaş ya da güç kullanma aracılığıyla çözülemez. Herkes için bir tek yol kalmıştır: Barışçı politik görüşmeler.

•

– Farklı toplumsal sistemlere mensup olmak, farklı ideolojileri savunmak, farklı uluslardan, dinlerden, ırklardan olmak, barışın korunması için diyalog karşısında hiçbir şekilde engel oluşturmamalıdır.

•

– Nükleer bir savaşın kazananı olamaz.

•

– Askeri üstünlük peşinde koşmak, bu koşullarda, artık ne herhangi bir ülkeye, ne de herhangi bir devletler topluluğuna hiçbir fayda getiremez.

•

– Uzay tüm insanlığındır. Uzayı askersel amaçlarla kullanmak, insanlığa düşmanlıktır.

•

– Eğer insanlık varolmaya devam etmek istiyorsa, uzayın silahlandırılmasının önlenmesi, yeryüzünün silahlardan arındırılması gerekmektedir.

•

– Büyük-küçük, nükleer silaha sahip olsun-olmasın, bütün ülkeler barışın ve kalıcı bir güvenliğin korunabilmesi için aktif çaba göstermelidirler.

•

– Günümüz koşullarında, bir ülkenin güvenliğini bir başka ülkenin zararına olarak sağlamak mümkün değildir. Artık dünya üzerinde bir tek güvenlik sözkonusudur: Evrensel, kollektif güvenlik. Bu, herkes için eşit, karşılıklı, geniş kapsamlı güvenlik demektir. Üzerinde yaşanılan dünya herkesindir, bu nedenle dünyanın güvenliği bölünemez.

•

– Bugünkü koşullarda ön celik, insanlık değerlerine verilmelidir. Çünkü bu dünya, insanların dünyasıdır.

•

– İnsan yaşamı, herkes için en kutsal değer olmalıdır. Çünkü maddi-kültürel, tüm değerlerin üreticisi insandır. Ancak insan geleceğini güvenlik altına alabilir ve ilerlemeyi garanti edebilir.

Geride bıraktığımız yıl içinde ABD emperyalizmi, NATO' nun elebaşıları, insan dehasının başarılarını korkunç yıkım gücüne sahip silahların üretimi için kullandılar, halkların ve insanlığın geleceğiyle oynama politikasını sürdürdüler. Çağın ve günün gereği olan yeni politik düşünce tarzına uygun davranmak bir yana, Reykjavik zirvesinde ve zirve sonrasında görüldüğü gibi, nükleer güç kullanma politikasından ayrılmayacaklarını gösterdiler.

Sovyetler Birliği ile sosyalist ülkeler ise, tam tersine, nükleer ve uzay çağının gereği olan yeni politik düşünce tarzına uygun davrandılar. Sovyetler Birliği'nin tüm dış politika faaliyeti bu düşünce tarzının gereklerini yerine getirmeye yöneldi. Gorbaçov yoldaşın 15 Ocak 1986'da açıkladığı 2000 yılına kadar dünyayı nükleer silahlardan arındırma programının reel bir hedef olduğu ortaya çıktı. Barış Yılı'nda, Birleşmiş Milletler'de alınan sayısız karar, savaşı, güç kullanmayı lanetlemekte, silahsızlanma yönünde kesin ve somut adımlar atılmasını öngörmekteydi. Bağlantısızlar Hareketi'nin Harrare'deki zirvesi, beş kıtadan 6 ülkenin çıkışları, Asya-Afrika-Latin Amerika devletlerinin ezici çoğunluğunun akılcı, sağduyulu bir politika izlemeden yana olmaları, tüm kıtalarda geniş halk yığınlarının savaş karşıtı hareketleri, kapitalist ülkelerde birçok devlet adamının ve politikacının tutumu yeni bir dünya savaşını önlemenin, yeni politik düşünce tarzını yaygınlaştırmanın koşullarının varolduğunu kanıtlayan gelişmelerdir.

Bütün gelişmeler SBKP Programı'nda belirtilen şu noktayı doğruluyor: "Savaşın önlenmesi, insanlığın yıkımdan korunması olanaklıdır. Sosyalizmin, gezegenimizdeki tüm ilerici ve barışsever güçlerin tarihsel misyonu budur."

F.COTKAR (TKSP)

BAŞ MÜRTECİ EVREN VE ÖZAL'DIR

Türkiye'de son günlerde kamuoyunun gündeminde "irtica" konusu baş sırayı alıyor. İlginç olan şu ki bu tartışmayı açanların başında bay Evren geliyor. Ne var ki Evren'in kendisi ne "laik" ne de ilericidir.

Türkiye'de "irtica" ya da "gericilik" sıfatını, eski döneme özlem duyan şeriatçı ya da dini gruplara yakıştırmak bir gelenek olmuştur. Oysa çağımızda ileri ya da gerinin ölçüsü salt bu değil. Toplumun gelişmesinin, ileriye yönelmesinin önüne çıkan ve çoğu zaman da bu gelişme ve ilerlemeyi durdurmak için zora, teröre başvuran güçler kimse, asıl tutucu ve gericiler onlardır. Bu güçler çağımızda en başta emperyalizmdir, faşizmdir, onların şu ya da bu ülkedeki işbirlikçileridir.

Bay Evren'in kendisi emperyalizmin has bir uşağıdır. O, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki toplumsal uyanışı bastırmak, emperyalizmin ve tekelci Türk sermayesinin, şoven ve militarist güçlerin istemlerini hayata geçirmek için 12 Eylül'de yönetime el koyan cuntanın başıdır. O günden bu yana da, toplumun gerçek ilerici güçlerini, işçi sınıfını, emekçileri, aydınları, demokratları, Kürt halkını, özetle ülkenin devrim, demokrasi ve ilerleme güçlerini ezmek için çılgınca çaba harcamaktadır. Bay Özal bu işte onun baş ortağıdır.

Evren ve Özal, şu anda kişi olarak Türkiye'deki baş gericilerdir ve eski terimiyle, bir numaralı "mürteci" dirler.

Bu nedenle Bay Evren'in başkalarını irtica ile suçlaması, sözde laikliğe ve çağdaş yaşama sahip çıkar görünmesi sahtekarlıktan başka birşey değil.

Egemen sınıflar bakımından bu sahtekarlık yeni bir şey de değil. Türkiye'de asıl gerici güç, asıl sağ, sermayeyi elde tutan kesimdir ve günümüzde, en başta tekelci kesimdir. Evren ve öteki faşist generaller bu kesimin uşağıdır. Ama sermaye, ötedenberi, ülkedeki solun karşısına "sağ" ve "gericilik" olarak bazı dindar grupları ve eğilimleri koymayı çıkarlarına uygun buluyor Böylece kitleleri şaşırtıyor, kendisini gizlemeye çalışıyor.

Egemen sınıflar, yıllardır ki halkın dini duygularını kendi çıkarları yönünde sömürmeye çalışıyorlar, dindar kitleleri solun, işçi sınıfı hareketinin karşısına dikmek için çaba gösteriyorlar. DP, AP, MSP, MHP ve öteki burjuva partileri derece derece bu yöntemi denediler. Evren'in liderliğindeki faşist cunta da 12 Eylül döneminde bunun için bir hayli çaba harcadı. Halk yığınları ezilirken, dini duygular süngü gücüne destek yapılmak istendi. Sol, yurtsever, ilerici nitelikte her türlü düşüncenin yolu tıkanırken ilk ve orta dereceli okullara zorunlu din dersleri kondu. Rejimin sahipleri, "insanlar solcu, demokrat, yurtsever olacaklarına, dine bağlansınlar daha iyi" diye düşündüler. Bir tek o kapıyı açık bıraktılar. Bir zamanlar Şah'ın İran'da yaptığı gibi.

Ancak bu baylar, madalyonun öteki yüzünü hesaplayamadılar. Dindar halk kesimleri, tuzu kuru olan ve bir Avrupalı gibi yaşamaya çalışan burjuvalar değildir, genellikle, işsizlik, açlık çeken ve bu dönemde de üstlerindeki sömürünün, işkence ve baskının dozu kat kat artan emekçi yığınlardır. Bu durum, sola ve ileriye açılan kanalların önüne duvar de çekilince, onları, kurtuluşu dinde aramaya yöneltir. Ve bu, ister istemez burjuva düzeninin kendisine de yönelir. Şahlık rejiminin son döneminde böyle olmuştu, şimdi Türkiye'de yaşanmakta olanlar da bu türdendir.

Faşist diktatörlük ektiğini biçmektedir ve olup bitenlerden öfkeye kapılması için bir neden yoktur.

Bu konuda Evren ve Özal arasında görünen tutum farkı, işin özüne ilişkin olmayıp diktatörlüğün farklı kesimleri arasındaki çıkar çelişkisinden kaynaklanmaktadır. Evren, bir yandan, aynen Özal ve ötekiler gibi, kitleleri dini duygu ve arayışlarla oyalamaya ve bu duyguları sola, devrimci güçlere, yani bizzat halkın kurtuluşuna karşı kullanmaya çalışırken, diğer yandan, dindar kitleler biraz ileri gidip işi kendi düzenini de eleştirmeye vardırınca, bu kez hırçınlaşıyor ve sopayı gösteriyor. Özal'ın ise, kendisinin ve ailesinin Amerikanvari yaşama tarzına rağmen, bu aşamada kitlelerin oyuna ihtiyacı var. Bu nedenle Özal irtica kampanyasından hoşlanmıyor.

Bize gelince, bizim sorunumuz türban sorunu değildir. Dileyen insan sokakta da, üniversite de türban takabilir. Önemli olan kafaların dışı değil, içidir. Kimin kimden yana ve kime karşı tavır aldığıdır.

Biz sömürü ve zulüm rejimine karşı, emperyalizme karşı halkın kurtuluşu için savaşıyoruz. Sömürüsüz, zulümsüz, barışçı, özgür bir toplum için savaşıyoruz. Bu mücadeleyi dindar emekçilerle kolkola, omuz omuza yürütebiliriz, yürütmeliyiz. Yeterki onlar gerçek düşmanı tanısınlar.

1987 yılına girerken ekonomi cephesinde yeni bir şey yok

24 Ocak Kararları 7 yaşına girerken, Türkiye ekonomisi yüzyüze bulunduğu güçlükleri aşabilmiş değil. Açıktan olmasa bile sistemin sözcüleri de zaman zaman bundan duydukları endişeyi dile getiriyorlar. Öte yandan mevcut sorunların geniş bir dökümünü yapmak da elbette bu yazının kapsamını aşar. Ancak yine de bazı göstergeleri özetlemek suretiyle somut durumu okuyucunun gözleri önüne sermek mümkün.

1986 yılının sonunda nasıl bir ekonomik manzara ile karşı karşıyayız

Herşeyden önce bugün artık Özal iktidarının enflasyonu **"aşağı çekme"**de sürekli olarak başarısızlığa uğradığı ve saptanan hedefleri tutturamadığı yediden yetmişe kadar herkesin bildiği bir gerçek. Hatta iktidarın 1986 yılı için enflasyonu çekmeyi düşündüğü nokta öylesine inandırıcı olmaktan uzak ki, gerek özel sektör ve gerekse kamu kesimi daha baştan itibaren bunun gerçekleşemeyeceği düşüncesiyle hareket ettiler ve ürettikleri mallara bu oranı aşan ölçülerde; yüzde 35'in üzerinde zam yapmayı programlayıp uyguladılar. Bu gerçek kısa bir süre önce TÜSİAD tarafından yayınlanan **"1987 Yılına Girerken Türkiye Ekonomisi"** adlı araştırmada da dile getiriliyor.

Yıl sonuna gelindiğinde ise, hükümetin enflasyonu yüzde 25 dolayına çekildiği yolundaki iddiasını çürütecek bir dizi ekonomik olay yaşandı. Ayrıca halkın yaşam gücüne yansıyan fiyat artışları bu resmi makamın çok üzerindedir. Diğer taraftan Özal hükümeti, gelirlerin giderleri karşılayamaması sonucu olarak bir yandan para basımını hızlandırırken, bir yandan da görülmedik ölçüde iç borçlanmaya yöneldi. 1986 yılı başında 1.286 trilyon olan tedavüldeki para hacmi, yıl sonunda rekor bir artışla 2 trilyonu geçti. Yine 1986 yılı için 504 milyar liralık bir iç borçlanma öngörülmüşken, yıl sonunda dört katın üzerinde bir artışla bu miktar 2.2 trilyon lirayı buldu. (20 Ocak 1986, Cumhuriyet) Bu durum ise, siyasal iktidarın enflasyon oranını düşürme politikasında çizdiği zikzakı, uğradığı başarısızlığı bir başka açıdan ortaya koyuyor.

İhracat alanında da aynı şekilde 1986 yılında prog. ramlanan hedefin hayli gerisinde kalındığını inkar eden yok. Buna karşılık ithalat da aynı oranda bir düşme meydana gelmedi. Bu da ithalat-ihracat arasında ötedenberi ihracatın aleyhine varolan dengesizliği daha da derinleştirdi. TÜSİAD yukarıda değinilen raporunda, Özal hükümetini fazla incitmemek amacıyla nazik bir üslup kullanarak da olsa, bu gerçeği dile getiriyor.

"1986'da dış ekonomik ilişkiler de programlanan yönde gelişmedi. Petrol fi yatlarındaki düşme ihracatı olumsuz etkilemesine karşılık, ithalattaki yavaşlama beklenenin altında kaldı."

Patron örgütü bu arada 1986 yılında ortaya çıkan yavaşlamanın 1987'de süreceğini de dile getiriyor:

"İhracatın yıl içindeki yavaşlama eğilimi sürerse, 1985 seviyesinin altında kalarak, 7,5 milyar doları aşamaması, ithalatın 11 milyarı aşmasa bile, dış ticaret açığının 1985 seviyesinin üstünde gerçekleşmesi beklenıyor."

Dış borç alanında ise Türkiye için tehlike çanlarının giderek hızlanan bir tempoda çaldığı görülüyor. 1980 yılında 18 milyar doların altında olan dış borç miktarı 1986'da yüzde 50 fazlasıyla 29 milyar doları buldu. Türkiye şu anda borçlu devletler arasında 10. sırada bulunuyor. **"The Economist"** dergisinin kısa bir süre önce yayınladığı **"1987' de Dünya"** adlı raporunda Türkiye'nin bu yerinin bu yıl 7. sıraya çıkacağı belirtiliyor. Üstelik dış borçların yüzde 30'unu kısa vadeli olanlar oluşturuyor ki orta ve uzun vadeli borçlara oranla bu türden olanların daha ağır bir yük teşkil ettiği biliniyor.

Bütün bunlara ek olarak, daha doğrusu bunların sonucu olarak da yabancı paralar karşılığında sürekli değer kaybına uğramak, Türk parası için adeta kader haline gelmiştir. Bu ise, başlı başına ekonominin içersinde bulunduğu olumsuz durumun bir göstergesi niteliğindedir.

İşte faşist rejim koşullarında ekonominin geldiği nokta bu. Ancak buna rağmen ANAP iktidarı kazandığı **"başarılar"** üzerine dil dökmeye, pembe tablolar çizmeye devam ediyor. Devrimci güçlerin legal planda alternatif politika üretme olanağından yoksun bulunması, burjuva muhalefet tarafından ise, kararlıca savunulan, inandırıcı bir ekonomik programın bugüne kadar ortaya konulamamış olması, Özal hükümetinin kendi programını tek seçenek olarak sunmada işi kolaylaştırıyor.

Hükümetin yanısıra tekelci sermaye örgütleri de **"24 Ocak Kararları"**nın özünü savunmaya, onları Türkiye için tek kurtuluş yolu olarak sunmaya devam ediyorlar. Bu çevrelerin kendi programları olan bu kararlar, konusunda farklı bir tutum takınmaları beklenemez doğal olarak. Ama bu arada gerek örgütler, gerekse kişiler planında **"24 Ocak"**ın şu veya bu yönüne yönelik eleştiriler de gündeme gelmiyor değil. Zaman zaman sert üslup kullanılmasına kadar varan bu eleştirilerin nedeni, tekellerarası çıkar çelişkileridir. Uygulanan ekonomik politika, tekellerin çıkarlarını bir bütün olarak ne ölçüde korumaya yönelik olursa olsun, yine de herkesi memnun edecek durumda olamıyor. Sorun bu...

TÜSİAD ne istiyor?

Şu da var ki, gerek hükümetin ve gerekse tekelci grupların ekonomiye yön veren, politikaları, mevcut güçlükleri yenmeye yönelik karar ve önerileri de bizzat kendi içersinde tutarsızlıklarla dolu olmaktan kurtulamıyor. Örneğin etkin bir patron örgütü TÜSİAD'ın yukarıda bahsedilen raporunda da bunu görmek mümkün. Raporda yer alan görüş ve önerilerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

* Dışa açılma politikasına devam edilsin, * Tedavüldeki para arzı artışı yüzde 25'i geçmeyecek biçimde frenlensin, * Bütçe açığı azaltılsın, * Kredi faizleri düşürülüp sanayiin finansman sorunu çözümlensin, * Enflasyon için saptanan hedef aşılmasın, * Talep artışı sonucu talep enflasyonu ile maliyet enflasyonunun birleşilebileceği tehlikesine dikkat edilsin, * Devlet gereğinden fazla iç borçlanmaya gidiyor. Bundan vazgeçilsin ve bu yoldan sağlanan kaynağın bir bölümü özel sektöre bırakılsın.

Görüldüğü gibi TÜSİAD bir yandan 24 Ocak 1980'den bu yana sürdürülmekte olan dışa açılma politikasına devam edilmesini, bir yandan da sanayiin finansman sorununun çözümlenmesini ve bu amaçla en başta faizlerin düşürülmesini, kredilerin ucuzlatılmasını istiyor. Oysa 24 Ocak'ın başarısı için tüketim düzeyinin düşürülmesi, yatırımların kısılması gereklidir. 1980'den bu yana tasarrufu teşvik edici önlemlere başvurulmakla, kredi faizleri yükseltilmekle, zamlarla, ulaşılmaya çalışılan sonuçlardan biri budur. 24 Ocak mantığı uyarınca enflasyonu aşağı çekmek ve ihraç edilecek mallara sahip olabilmek için kullanılması gereken en etkin yöntemlerden biridir bu. Demek ki TÜSİAD'ın bu iki istemi birbiriyle çelişiyor. Çünkü kredi ucuz hale getirildiği zaman hem yatırım, hem de bireysel tüketim amacıyla piyasaya akacak para miktarı artacaktır. Bu aynı zamanda TÜSİAD'ın **"tedavüldeki para arzı kısılsın, enflasyonda saptanan hedefler aşılmasın"** şeklindeki istemine de ters yönde etki yapar. Bu yola gidildiği taktirde insanların ellerindeki parayı biriktirmek yerine tüketime yönelik olarak harcayacakları, süpekülatif faaliyetlerin artacağı açıktır. O zamanda iflası sergilenmiş olan **"24 Ocak Kararları"** büsbütün paçavraya çevrilmiş olur. Burada, **"düşürülmesi istenen tasarrufa ödenen değil, krediye uygulanan faiz oranıdır"** şeklinde bir görüş ileri sürülebilir. Böyle de olsa sonuç değişmiyor. Kredi faizleri düşürüldüğü taktirde bankalar pahalıya alıp ucuza veremeyeceklerine göre, ister istemez tasarrufa ödenen faiz oranı da aşağıya çekilecektir. Hele de batık krediler yüzünden bankalar büyük sıkıntılar ve iflas teh likeleriyle yüzyüze bulunuyor iken...

TÜSİAD'ın diğer bir talebi de bütçe açığının azaltılmasıdır. İyi ama Özal hükümeti neyle, hangi olanaklarla gerçekleştirebilir bunu? Bu işin üstesinden gelebilmek için bir yandan bütçe gelirlerinin artırılması diğer yandan da giderlerde kısıntıya gidilmesi gerekir. Yahut da gider kalemlerinden herhangi bir kısıntı yapılmasını gerektirmeyecek ölçüde sağlıklı gelir kaynaklarına sahip bulunulmalıdır. Oysa Türkiye ekonomisi böyle bir olanağa sahip değil. Bugünkü koşullarda Türkiye'nin vergi gelirlerinde bir artış sağlamanın şartları yok. 1987 yılında ihracat ile ithalat arasındaki dengesizliğin, ihracatın lehine değiştirilmesinin olanaksız olduğu açıktır. Yine gerek turizm gelirlerinde, gerekse işçi dövizlerinde artış sağlamak bir yana, eski yılların düzeyini tuttur mak bile başarı kabul ediliyor.

Başka bir deyişle 1987 yılında da dış kalem gelirlerinde önemsenecek bir artış sağlamak için de koşullar elverişli değil. Tersine ekonomik verilerle öteki koşullar, Türkiye'nin dış ticaret açığının bu yıl da devam edeceğini ortaya koyuyor. Üstelik 1987 yılında ödenmesi gereken dış borç ile faizlerinin toplamı 4,5 milyar dolar civarındadır. Bu, ulusal gelirden küçümsenemeyecek bir bölümün bu amaç için ayrılması demektir. Bütün bunlara ek olarak bir de Özal hükümetinin giriştiği aşırı iç borçlanmanın getirdiği yükü de gözönünde tutmak gerekir. 1987'de bütçenin yüzde 20'sinin, 5 trilyon olan iç borcun faiz ödemeleri için ayrılması gerekiyor.

Görülüyor ki, tekellerin **"çözüm"** önerileri bir bütün halinde birarada değerlendirildiğinde 24 Ocak politikasının yürütebilmek için aslında geriye bir tek yol kalıyor. O da, geniş halk yığınlarının sırtındaki yükü daha da ağırlaştırmaktır. Ancak içerisinde bulunduğumuz yıl bunu gerçekleştirmenin birkaç yıl öncesi kadar kolay olmadığı gerçeğini de görmek gerekir. Herşeyden önce geniş toplumsal kesimlerin kemerlerinde sıkacak delik kalmamıştır. Üstelik de işçi sınıfının ve gerekse öteki kesimlerin mücadelesinde bir hareketlenmeye doğru gidiliyor. Baskı ve teröre rağmen kitleler üç-beş yıl öncesinin suskunluğu, durgunluğu içerisinde değiller. Kaldı ki böylesi bir **"önlem"**e ileri ölçüde başvurulması konusunda tekelci sermaye çevreleri arasında bile görüş birliği yok. Onların bir bölümü kitleye yönelik kemerleri sıkma politikasının toplumsal patlamalara yol açacağı endişesini taşıyorlar. Son günlerde **"babacan"** işveren örneklerine daha sıkça rastlanması tesadüf eseri değil. Patronların diğer bir bölümü ise satınalma gücünün daha fazla düşürülmesinin kendilerine zarar verdiği görüşündeler. Örneğin tekstil

Devamı 7. sayfada

Ali TERZİOĞLU (TİP)

KURULUŞUNUN 20. YILINDA DİSK'İ SELAMLIYORUZ

13 Şubat DİSK'in yirmini yıldönümü. Tam yirmi yıl önce 13 Şubat 1967'de, TİP kurucularından bir bölüm sendika yöneticisi, yönettikleri sendikalarla birlikte DİSK'i kurmuşlardı; TİP'in kuruluşundan altı yıl sonra aynı ay, aynı günde.

Bugün bu birliktelikleri kendilerine dayanak kılıp DİSK' in kurulmasında, TİP'in 1966 Malatya kongresinde karar verilmiş olduğunun ileri sürüldüğü görülmektedir; hem de özellikle olayları en iyi bilebilecek durumda olanlar, o zamanlar TÜRK-İŞ yöneticileri arasında bulunanlar ve takipçileri tarafından; ve ortada hiçbir sorun söz konusu olmadığı halde günlerden bir gün TİP'li sendikacıların partilerinin kararı ile sendikal birliği bozma pahasına TÜRK-İŞ'ten ayrılıp ayrı bir konfederasyon kurdukları izlenimi yaratılmaya özel gayret gösterilerek.

Bu, bilerek yapılmış bir yanlıştır. Olaylar böyle gelişmemiştir. Su yüzüne çıkan ilk ayrımlar ve ayrışmalar için çok daha öncesine, TİP'in ilk kuruluş yıllarına kadar gitmek gerekir. Marksist aydınların birbiri ardından Parti'ye girmeye ve sorumlulukları yüklenmeye başlaması ve yeni tüzüğü ile TİP'in bağımsız sınıf partisi kimliğinin açıkça ortaya çıkmasıyla birlikte, TÜRK-İŞ yöneticilerinin, düzenledikleri **"komünizmi telin"** mitinginde, daha düne kadar aynı yönetim kurulunda birlikte çalıştıkları TİP kurucusu arkadaşlarını lanetlemeye kalkışmaları, ayrımın daha o zamandan ne kadar derinde ve kesin olduğunu göstermeye yeter. Bundan sonraki genel kongrede durum pamuk ipliğine bağlanabilmiştir ancak. Nihayet, TÜRK-İŞ yönetiminin aleyhinde kararına karşın, TİP kurucusu sendikacıların ve yönetimlerindeki sendikaların İstanbul'daki grevci işçileri desteklemeleri bardağı taşıran damla olur ve destekleyenler TÜRK-İŞ'ten ihraç edilirler.

Bundan sonra olaylar artık hızla gelişir. İhraç edilen sendikalar kendi aralarında dayanışma için SADA (Sendikalar Arası Dayanışma)yı örgütlerler; bu da bir süre sonra katılanlarla birlikte Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)e dönüşür. Ve de DİSK, yeni bir sendika anlayışını, sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde, tabanın söz ve karar sahibi olduğu sendikacılığı, sermaye partileri arasında mekik dokuyan bir baskı grubu değil, işçi sınıfının ekonomik mücadele aracı sendikacılığı adım adım yaşama geçirmeye koyulur. Koyuldukça da gelişir, güçlenir, ünlenir.

Öyleyse bu gidiş ne yapıp yapılmalı, mutlaka durdurulmalı, önlenmelidir. Dönemin AP iktidarı, Sendikalar ve Toplu Sözleşme yasalarını değiştirir. Önü kesilmeyen DİSK, hukuk oyunuyla çökertilecektir. Buna işçinin yanıtı, kimsenin beklemediği kadar açık ve kesin olur. Tarihe 15/16 Haziran olayları diye geçen bu gösterilerde, yalnız DİSK'li değil, TÜRK-İŞ'li, bağımsız sendikalı veya sendikasız bütün işçi kitlesi tek bir can, tek bir nefemişçesine birleşmiş, birlikte eyleme geçmiştir. Ancak sıkıyönetim ve tutuklamalarla durdurulabilir gösteriler. Hesapları tutmamıştır. TİP'in Anayasa Mahkemesi' ne başvurmasıyla, değişen mahkemelerin hemen hepsi iptal edilir ve 80'lere kadar yerlerine yenisinin yapılıp konmasına cesaret edilemez.

Büyük sermaye sınıfının, tekellerin, asgari bir demokratik ortamda bu gelişmeye karşı yapacak fazla birşeyleri kalmamıştır. Hatta 12 Mart ortamı bile yeterli derecede elverişli olamamıştır. Bunun için 15/16 Haziran' dan on yıl sonrasını, 12 Eylül 1980'i beklemek gereke cektir, cunta faşizminin tam boy hükümferma olmasını.

Cuntanın sıkıyönetim mahkemesi altı yıldır sürdürdüğü davayı nihayet geçenlerde karar bağladı. Yöneticiler onar yıla hüküm giydi, DİSK ve bağlı sendikaları kapatıldı, mal varlıkları müsadere edildi.

Peki sermaye sınıfının, tekellerin ta komünizmi telin mitingleriyle başlattıkları "operasyon" nihayet sona erdi, DİSK ve DİSK'le birlikte tabanın söz ve karar sahibi olduğu sınıf ve kitle sendikacılığı da Türkiye'de artık tarihe mi karıştı?

Vaktiyle bir başka vesile söylenmişti: **"...toplumsal, politik hareketler toplumun objektif şartlarından, ihtiyaçlarından doğar. Bu objektif durum var oldukça, hele geliştikçe bunların insanların bilinçlerine yansımaması, onları çözüm arama ve bulma yolunda harekete geçirmemesi imkansızdır. Bu şartlar ve ihtiyaçlardan doğan hareketler, somutta biçimsel değişikliklere uğrasa da özünde sürer gider. Türkiye'de de mahkeme kararları her ne olursa olsun işçi sınıfı hareketi mutlaka ifadesini bulup su yüzüne çıkacaktı ve kendisinden önceki hareketin ulaştığı noktadan göreve başlayacaktı"**. Ve eklenmişti: **"Nitekim öyle de oldu"**.

Kuşku olmasın, gene öyle olacaktır; işçi sınıfının sendikal haeketinin de geleceğini operasyonlar, sıkıyönetim mahkemeleri değil, bizzat işçi sınıfı, kendisi belirleyecektir, yukardaki alıntı çerçevesinde bizzat kendisi ortaya koyacaktır.

İşkenceler yaygın ve sistemli bir biçimde sürüyor

İşkenceler, sadece gözaltı ve cezaevleriyle sınırlı değildir. T.Kürdistanı'nın büyük bir bölümünde yurtseverlerin, hatta sade vatandaşların bile köy meydanında sıra dayağından geçirildiği, falakaya yatırıldığı, dağlarda insanların kurşunlanarak öldürüldüğü, kışın dondurucu soğuğunda faşist rejimle işbirliğine gitmediği için saatlerce, hatta günlerce dışarıda bekledildiği, artık herkesce bilinen bir gerçektir.

Diktatörlüğün yıllardır **"solcuların iftirası", "dış mihrakların oyunu", "asılsız maksatlı"** dedikleri işkencelerin varlığı kanıtlarıyla, tanıklarıyla, cesetleriyle tüyler ürpertici bir biçimde kamuoyunun önüne dökülüyor. Son günlerde basına yansıyan yeni işkence haberleri, işkencelerin yaygın ve sistemli bir biçimde sürdüğünü gösteriyor.

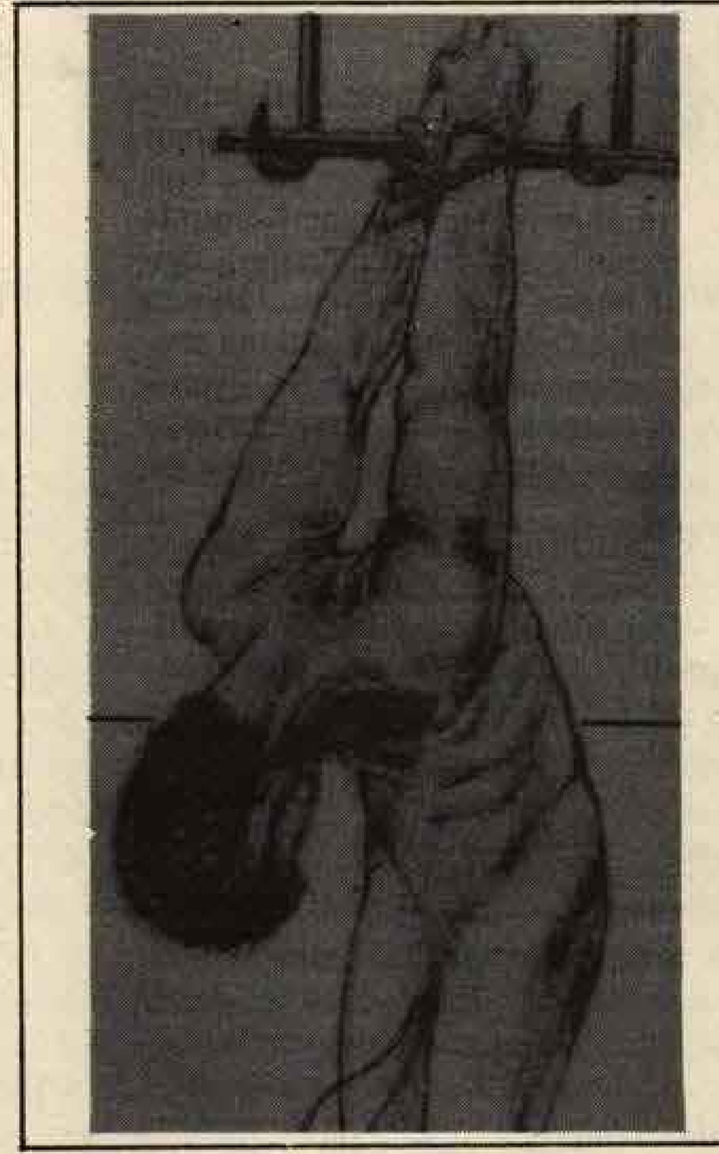
Nitekim geçtiğimiz günlerde Konya'nın Karaman ilçesinde gizli örgüt üyesi oldukları gerekçesiyle, Demokrat Karaman Gazetesi yazı işleri müdürü Şıhali Yalçıner ve ilçede öğretmenlik yapan Ahmet Yılan'la birlikte gözaltına alınan altı kişiye gözaltı süresinde işkence yapıldığı muayene sonucu alınan tıbbi raporla belgelendi.

Yalçıner, olayı şöyle anlatıyor: **"Konya valisi, işkence ve baskı sonucu suçlamayı kabul edeceğimize öylesine emindi ki, biz içerdeyken gizli örgüt üyesi olduğumuzu kamuoyuna açıkladı. Altı gün hücrede ayakta tutularak aç bırakıldık. Gazeteci olduğum için iz bırakacak bir işkenceden kaçındılar. Ancak insanlık dışı olarak nitelendirilebilecek her türlü baskıya maruz kaldım."**

Yine son günlerde üniversiteli öğrencilerin yükselen haklı demokratik istemlerini bastırmak ve öğrencileri yıldırmak amacıyla dernek yöneticileri ve aktif üyeler, çeşitli bahanelerle gözaltına alınıyor. Gözaltına alınan öğrencilere işkence yapılıyor. Öğrenci Postası adlı derginin sahibi ve İTÜ Makine Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Serhat Şimşek, Ocak ayının ilk günlerinde İstanbul Siyasi Şube polislerince okuldan alınarak karakola götürüldü. Babasının tüm girişimlerine rağmen S.Şimşek'in akibetinden henüz haber alınamamaktaydı.

Gözaltına alınanlara yapılan işkencelerin yanısıra, bunlara ajanlık dayatılarak ilerici yurtsever insanlar onursuzlaştırılmaya, kişiliksizleştirilmeye zorlanıyor.

İşkenceler sadece gözaltı ve cezaevleriyle sınırlı değildir. T.Kürdistanı'nın büyük bir bölümünde yurtseverlerin, hatta sade vatandaşların bile köy meydanında sıra dayağından geçirildiği, falakaya yatırıldığı, dağlarda insanların kurşunlanarak öldürüldüğü, kışın dondurucu soğuğunda faşist rejimle işbirliğine gitmediği için saatlerce, hatta günlerce dışarıda bekletildiği, artık herkesce bilinen bir gerçektir.

Bu manzara, Türkiye ve T.Kürdistanı'nın da 12 Eylül rejimi altında insan haklarına verilen değeri çarpıcı bir biçimde sergilerken, bir kaç ay önce kurulan İnsan Hakları Derneği'nin tüzüğünün İçişleri Bakanlığı'nca onaylanmayıp geri gönderilmesi, Evren-Özal yönetiminin insan haklarına saygısızlığının açık bir ifadesidir.

İşkence, sadece ilerici yurtsever insanlara yapılmıyor. İşkence olayı, kapsamı çok daha genişletilmiş bir sorgulama sistemi olarak uygulanıyor. Faşizmin zindanlarında, özellikle Diyarbakır, Mamak, Metris ve Adana askeri cezaevlerinde devrimci demokrat insanlara uygulanan ağır fiziki işkencelerin yanısıra, insan dışkısını yedirmekten tutun da akla gelmeyecek en aşağılık manevi işkenceler yapıldığı kamuoyunca çok iyi biliniyor.

TKP MK üyesi Mustafa Asım Hayrullahoğlu'nu işkence ile öldürmek suçundan yargılanarak 10 yıl 8'er ay hapis cezasına mahkum edilen başkomser Ümit Baybek, komiser Mehmet Yetiş, komiser muavini Orhan Yaman ile ilgili dava ise, şimdi Askeri Yargıtay tarafından bozulmuş bulunuyor. Dava ile ilgili sansürün kaldırılmasından sonra da, mahkeme heyetinde yer alan hakimlerin işkenceci polisler tarafından 'çocuklarını ve eşlerini kaçırıp öldürme' ile tehdit edildikleri açığa çıktı. Yine, işkenceci polis Ümit Baybek aldığı hapis cezalarının ardından terfi ettirilerek Kadıköy Emniyet Amirliği'ne getirildi.

Geçtiğimiz günlerde kamuoyunda **"Kapıkule davası"** olarak bilinen ve iki bakanın istifasına yol açan rüşvet olayında, sanıklara işkence yapan komiser Mehmet Yılmaz ile Edirne Siyasi Şube Müdürü Hüseyin Barıoğlu'na üçer ay hapis cezası verildi. Ve bu ceza tecil edildi. Bu iki görevli terfi ettirilerek görevlerine devam ediyor.

Görüldüğü gibi, Evren-Özal yönetimi ve kukla yargı organları işkencecileri koruyor, terfi ettiriyor. Açılan işkence davaları ise, kamuoyunu yanıltma, aldatma amacına yöneliktir. İşkence konusunda açılan davalar, yıllarca sürümcemede bekletiliyor. Komik olarak verilen cezalarda çoğu zaman üst mahkemelerce daha da hafifletilerek konu kapatılmaya çalışılıyor.

Yüzlerce yurtsever devrimci, ağır işkenceler altında yaşamını yitirirken Evren-Özal yönetiminin göstermeye çalıştığı gibi, işkence kendini bilmez bir kaç görevlinin başvurduğu tekil birer olay değildir. İşkenceyi organize eden, sistemleştiren diktatörlüğün bizzat kendisidir. MİT, Emniyet Genel Müdürlüğü, ve Genelkurmay görevlilerinden oluşan ve kendilerine **"soruşturma ekipleri"** adı verilen **"Kontr Gerilla"** güdümlü işkence şebekelerinin faaliyetleri hâlâ yoğun bir şekilde sürüyor.

Cezaevlerinin koşullarında son zamanlarda gözlenen kısmi bazı biçimsel **"düzenlemelerin"** altında yatan gerçek neden, diktatörlüğün ve kukla hükümetinin halklarımızın diktatörlük karşısında gelişen ve giderek güçlenen muhalefetini yumuşatma istemi ve 12 Eylül rejiminin uluslararası kamuoyunun tepkisini çekmesi ve dünyada demokratik kamuoyunun gündemine konu olmasıdır.

Faşist diktatörlük, demagojik propagandalarla altı yıldan beri zindanlarda akıttığı kanların izini kaybettiremez.

Süleyman SELİM (TKEP)

İrtica

İrtica, Türkiye'de son günlerin en çok konuşulan konusu. Üniversiteye giden genç kızların türban (ya da başörtüsü) takmalarının yasaklanması 'demokrasi', 'kişinin hak ve özgürlükleri' konularında yapılan önemli ve ilginç açıklamaları da beraberinde getirdi. Bugüne kadar 'demokratik hak ve özgürlükler' hakkında söylenen her sözü, **"su sesi dinler gibi dinleyen"** Başbakan Özal ve yardımcısı Mehmet Keçeciler; birdenbire insan hakları savunucusu kesildiler. Giyim özgürlüğünden, herkesin istediğini giyebileceğinden söz etmeye başladılar. Kenan Evren her zamanki ifadesiyle tehditler savurur ve 'kafaları ezmekten' söz ederken, Özal ve yandaşlarına ne olmuştu böyle? Nihayet demokrasiyi savunmaya mı karar vermişlerdi?

İrtica konusunun altı biraz deşildiğinde gerçeğin çok başka olduğu otaya çıkar. Türkiye'de İslam dini esaslarına göre devlet yönetmek yanlıları eskiden beri vardır. Değişik olan bu tür akımların her çeşidinin 12 Eylül darbesinden sonra Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde görülmedik bir gelişme hızına ulaşmış olmalarıdır. Bugün **"irtica var"** diyen Evren ve çetesinin dinci akımlara en büyük desteği sağladıkları unutulmamalıdır. DİSK kapatılıp mallarına el konurken, Süleymancılık tarikatına dokunulmamıştır. Gerekçe olarak da eski başbakanlardan Bülend Ulusu tarafından şu düşünce öne sürülmüştür: Süleymancıların mallarına el koysaydık Avrupa'da rejimin demokratikliği hakkında kuşkular doğardı! İşte böyle! DİSK, TÖB-DER, Barış Derneği davaları 'rejimin demokratikliği' hakkında kuşku doğurmuyor, ama Süleymancılar doğurabilir! Ulusu hükümeti döneminde 1982 Anayasası'na evet oyu vermeleri koşuluyla Süleymancılarla pazarlık yapıldığı haberleri basına sızmıştır. Faşist yönetim her türlü dinci akımı desteklemekte daha da ileri gitmiştir:

Laik olduğu iddia edilen bir devletin Anayasasına ortaöğretimde din derslerini zorunlu kılan bir madde konulmuştur. İmam hatip okullarının sayısı arttırılmış ve bu okul mezunlarının bürokraside önemli yerlere gelmeleri sağlanmıştır. Bugün İmam hatip okullarındaki öğrenci sayısı 400 bin, meslek liselerindekiler ise 120 bindir. İşte faşizm gelişmiş Türkiye'yi böyle kurmaktadır! Kuran kurslarının, tarikatlara bağlı denetimsiz öğrenci yurtlarının sayısı ise kesin olarak bilinememektedir.

Ne olmuştur da altı yıldır dinci akımlara her çeşit olanağı tanıyan faşizm, **"irticaya karşı"** tehlike çığlıkları atmaya başlamıştır? Iki şey olmuştur:

Birincisi; faşizm iktidara geldiği günden beri dini kendi terörünü haklı göstermekte, kitlelerin sesini kısmakta kullanılabilecek bir araç olarak görmüş ve bu amaçla da ilerici her çeşit düşünceyi, örgütlenmeyi ezmeye çalışırken dinci görüş ve örgütlenmelere dokunmamıştır. Ancak bu tür örgütler artık denetimden çıkabilecek düzeyde gelişmişlerdir. Bu nedenle 'gerekli uyarının yapılması' gerekmektedir. Dikkat edilirse türban konusu meselenin hiç de özüne ilişkin değildir. Türban yasaklandığında dinci akımlara sağlanmış büyük destek ortadan kalkmamıştır. esasen amaç da bu değildir. Faşizmin amacı sadece görünüşü kurtarmaktır.

İkincisi; dinci hareketlerin tabanı, rejime karşı muhalefetlerini dinsel bir ifade altında sergileyen insanlarla doludur. Bu kitlenin din kuralları çerçevesinde de olsa militanlaşması faşizm için tehlikelidir. O nedenle 'kafaların ezileceğini' bir kere daha hatırlatmanın yararlı olacağı düşünülmüştür.

İçinde önemli bir muhalefet potansiyelini barındıran ama ilerici ve demokrat bir düşünce yapısına sahip olmayan ve bugüne kadar faşizmle uzlaşma temelinde gelişmesini sağlamış dinci akımlar, bu özellikleriyle özellikle karmaşık ve çelişkili bir yapı taşıyorlar. Buna rağmen her akım şu veya bu yoldan kısmen de olsa özgürlükleri savunmak noktasına gelebilir ve gelmiştir. Ohalde şöyle demeliyiz: Giyim özgürlüğünü biz de savunuyoruz. Ama özgürlük işin ucu bize dokununca hatırlanacak bir şey değildir. Sakalını kesmedi diye üniversiteden çıkartılan öğretim üyeleri, pantolon giydi diye dövülen kız öğrenciler; düşünce inanç, örgütlenme özgürlükleri kısıtlanmış milyonlarca insan var bu ülkede. Özgürlükleri savunmayı başörtüden ileri götürelim!

Ecevit'e mahkumiyetin gösterdikleri

Ecevit hakkında seçim döneminde yaptığı konuşmalardan ötürü açılan davalardan birinde ilk olarak mahkumiyet kararı verildi. Bornova Asliye Ceza Mahkemesi, 29 Aralık 1986 tarihli kararıyla Ecevit'e 11 ay 21 günlük hapis cezası verdi. Ecevit'in seçimler öncesindeki faaliyetleriyle, Anayasanın 4., Siyasi Partiler Yasası'nın ise 1. maddesine aykırı olarak bir partiyi desteklediği iddiasıyla açılan davanın mahkumiyetle sonuçlanması, DISK davasında alınan karar gibi ve onunla birlikte, yurtiçi ve dışında yoğun tepkilerle karşılaştı. Federal Almanya'da SPD tarafından yapılan bir açıklamada, bu karar ile, Türkiye'de demokrasiye dönülmekte olduğuna inananlara ağır bir şamar indirildiği belirtildi. SHP Genel Sekreter Yardımcısı E. Tütüncü de, "özgür düşünce yargılamamalı diyerek mahkumiyet kararını kınadı. Yurtdışındaki basın, yayın organları da mahkumiyet haberine, çoğunlukla da yorumlu olarak geniş yer verdi. F. Almanya'nın öndé gelen gazetelerinden Frankfurter Rundschau'da yayınlanan bir yazıda, Ecevit'e verilen ceza Türkiye'nin demokrasi'den ne kadar uzak olduğunu gösteriyor" denildi.

Gerçekten bu karar demokrasinin "de"sinden dahi bahsetmenin mümkün olmadığını görmek, istemeyen gözlere de açıkça göstermiştir. Hükümet ve rejimin destekçileri hâlâ daha "bağımsız mahkeme" kararlarından sözedebilmektedir. Oysa, demokrasinin olmadığı bir yerde, yargı bağımsızlığından bahsetmek saçmadır. Bu mahkemeler, rejimin oluşturduğu siyasi ortamdan ve başta anayasa olmak üzere çıkarılan demokrasiyle bağdaştırılamaz nitelikteki kanunlardan bağımsız değildir elbette. Nitekim Bornova Asliye Ceza Mahkemesi de, benzeri nitelikteki tüm siyasi davalarda . olduğu gibi, Ecevit'le ilgili mahkumiyet kararını, bu siyasi ortamda ve bu kanunlara göre vermiştir. Zaten bu yüzden de, rejimin "bağımsız mahkeme kararları"nın ardında saklanma çabası. Batıda en ufak bir kabul dahi görmüyor. Herkes protestolarını doğru adrese, rejimin tepesine gönderiyor. Bu durum aynı zamanda, tüm demokrasiye geçildi geçiliyor sözlerine, Avrupa'nın gözünü boyamak için alınan kimi göstermelik kararlara rağmen, Türkiye için demokrasinin basit bir nicelik sorunu değil, hâlâ daha bir nitelik sorunu olduğunu apaçık sergilemektedir. En sınırlı demokrasi koşullarında dahi, hiçbir mahkeme Ecevit'le ilgili böyle bir mahkumiyet kararı elbette veremezdi.

Bu mahkumiyet kararı, süngü zoruyla yürürlüğe sokulan Anayasanın 76. maddesine de yeniden dikkatleri çekti. Sözkonusu kararın Yargıtayca da onaylanması halinde, cunta anayasası yürürlükte kaldığı müddetçe Ecevit'in seçilme hakkı olmayacak. Çünkü Anayasanın bu madde hükmüne göre, taksirli suçlar hariç, bir kişi hakkında verilen hapis cezaları toplamı bir yılı aştığı takdirde. bu cezalar affa uğramış bile olsa, siyasi hakların kısıtlanması sonucunu doğrudan yaratıyor. Dolayısıyla bu durumdaki yüzbinlerce kişi için, askeri mahkemelerin tümüyle hukukdışı kararlarıyla peşinen verilmiş cezalara çarptırdığı yüzbinlerce ilerici, demokrat için, bu anayasa lağvedilmedikçe, siyasi demokrasinin en sıradan bir hakkı bile ömür boyu sözkonusu olmayacaktır. Bu da, cuntanın çıkardığı anayasa ve diğer temel nitelikli tüm kanunların yerlerine demokratik nitelikte yenileri konulmadıkça demokrasinin kazanılamayacağını açıkça kanıtlamaktadır.

TCK "çağdaşlaştırma" adı altında daha ağırlaştırılıyor

Bir komisyon tarafından hazırlanıp Adalet Bakanlığına sunulan yeni ceza yasası tasarısının tümü henüz kamuoyuna açıklanmadı. Ancak basına yansıdığı kadarıyla, bu tasarının, ceza yasasını çağdaş bir hale getirmekten uzak olduğu, tersine, mevcut yasayı daha da ağırlaştırdığı, ona, düşünce ve basın özgürlüğünü daha da kısıtlayan, ortadan kaldıran bir dizi yeni hüküm eklediği görülüyor.

Evren-Özal diktatörlüğü altında, 12 Eylül rejiminin devam eden koşullarında yapılan bu yeni düzenlemeyle ceza yasasının daha da gericileştirilmesine şaşmamak gerekir. Dikta törlüğün, her alanda işçi sınıfını, emekçi yığınları, Kürt halkını, tüm demokrasi güçlerini bir cendereye sokmaya çalışırken, ceza yasasını da bu işte tam bir sopa gibi kullanmayı amaçlaması onun doğasına uygundur.

Bu işle görevlendirilen komisyonun yapısına bakmak bile yetiyor. Tasarı, Sulhi Dönmezer gibi, gerici bilirkişi raporlarıyla ün yapmış, faşist kafalı birinin başkanlığında hazırlanmış. Komisyon içinde, özenle seçilmiş sermaye sınıfının uşakları, sıkıyönetim mahkemelerinin kasap nitelikli hakimleri var.

Mevcut yasada **"düşünce suçlarına"** karşı uygulanan ünlü 141,142 ve 163. maddeler, yeni tasarıda, salt sıra numaraları değiştirilerek, 325, 326 ve 327 numaralar altında aynen korunuyor. 141 ve 142. maddeler, yıllarca önce faşist İtalya'nın ceza yasasından alındılar. Daha sonra, çeşitli dönemlerde kat kat ağırlaştırıldılar. 12 Eylül rejimi de bu geleneği sürdürdü.

Düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü engelleyen, sömürücü sınıfların elinde emekçi halka, işçi sınıfına, Kürt yurtseverlerine, aydınlara karşı demoklesin kılıcı gibi kullanılan bu maddelerin kaldırılması için yıllardır yürütülen mücadele, ülkemizde demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır. Ne var ki, ele-güne karşı kendilerini **"demokrat"** ve **"özgürlükçü"** göstermeye çabalayan Türkiye egemen sınıfları, onların şu veya bu türden iktidarları, bugüne kadar bu baskı maddelerini ortadan kaldırmayı göze alamadılar. Şimdi de Evren-Özal diktatörlüğü, bir yandan **"demokrasiye geçme"** demagojisi yapıyor, diğer yandan da, içerde ve dışarda kitlelerin, demokrasi güçlerinin, düşünceyi ağır bir suç sayan bu hükümlerin kaldırılması yönündeki çabalarına aldırmıyor, bu maddeleri yeni tasarıda koruyor, daha da pekiştiriyor.

Besbelli ki, 141, 142, 163 ve benzeri maddelerle yasaklanan emekçi yığınların, ezilen toplum kesimlerinin Kürt halkının yararına olan veya iktidarın hoşuna gitmeyen düşünce, görüş ve örgütlerdir. Yoksa, sömürücü ve zorbaların kendisi için böyle bir sınırlama yok.

Geçmişte emekçi halkın sorunlarından söz ettikleri, ya da onların istemlerini dile getirdikleri için pek çok yazar, binlerce işçi, aydın, yurtsever bu maddelere dayanılarak zindanlara atıldı, işkence çarklarından geçirildi. Salt bir bildiri yayınladıkları, afiş yapıştırdıkları, hatta Kürtçe türkü söyledikleri için suçlanarak 8-10 yıla mahkum edilenler oldu. Diktatörlük, bundan böyle de bu uygulamayı sürdürmeye kararlı görünüyor.

Taslağın **"Anayasayı ihlal"** başlıklı 3.2.1. maddesi bir önceki yasada 146. maddeye tekabül etmektedir. Bu düzenlemede **"cebir"** unsuru kaldırılmış, onun yerine **"anayasanın müsaade etmediği usuller"** deyimi kullanılmıştır.

Bu durum, her olağanüstü dönemde daha yaygın **"anayasa ihlali"** davalarına yol açacaktır. Yerine göre, sendikalar, demokratik örgütler, meslek örgütleri anayasayı ihlal etmiş sayılabileceklerdir.

Yeni tasarı, yeni ve çok daha ağır hükümler de getiriyor.

"Devletin iç ve dış yararları bakımından gizli kalması gereken bilgilerle iç veya dış sebeplerle yayımlanmayan Bakanlar Kurulu işlemlerine ait bilgiler"in yayınlanması yasaklanıyor. Bu bilgileri yayınlayanlara ve yine **"devletin güvenliği veya iç ve dış siyasi yararlara ilişkin evrak ve belgeleri temin edenler"**e 3-10 yıl arasında ceza öneriliyor.

Bunlar her yana çekilebilecek ve iktidarın keyfince uygulanabilecek türden elastiki maddelerdir. Bu maddeler, basının haber alıp yayınlama ve kitlelerin de hükümetin ve idarenin yaptıklarından bilgi sahibi olma hakkını ortadan kaldırıyor. Basın üstünde büyük bir tehdit oluşturuyor.

Getirilen yeni hükümlerle, örneğin işçi ücretlerinin, besin maddelerinin, hisse senetlerinin artıp eksilmesini etkileyebilecek türden haberler verilmesi suç sayılıyor. Bu durumda, işçi ücretlerinin düşüklüğüne ilişkin bir demeç, grev ve zam haberleri pekala suç sayılabilir. Diktatörlüğün neyi amaçladığı açık. O, kitlelerin ağzına tümden kilit vurmaya çalışıyor.

Ceza hukuku profesörü Çetin Özek, bu tasarının, **"çağdaş kültürden yoksun, dünyaya dar bir açıdan bakan, suskun ve ko-**

Devamı 7. sayfada

İran-Irak savaşı ve yeni tehlikeler

İran ile Irak arasındaki savaş, büyük insan kaybına, yıkıma, maddi ve kültürel değerlerin yitirilmesine yol açarak, altı yılı aşkın bir zamandır sürüyor. Savaş boyunca, askeri bir hedef oluşturmayan sivil tesisler ve yerleşim merkezleri de bombalanmakta, harap olmaktadır. Basra Körfezi'nin uluslararası deniz ulaşımının güvenliği tehdid altında bulunurken, çatışmada taraf olmayan ülkelerinkiler de dahil, ticaret gemileri ve tankerler saldırıya uğramaktalar. Her iki ülkenin de sosyal ekonomik gelişmesini önemli ölçüde frenleyen savaş, İran ve Irak Kürdistan'ında da büyük yıkıma neden oluyor. Kürt halkıda bu savaştan büyük zarar görüyor.

Altı yıl boyunca uluslararası örgütlerin ve ayrı ayrı ülkelerin yürüttüğü çabalara karşın, kan dökülmesine son verilmesi, soruna çözüm bulunması için taraflar arasında politik görüşmelerin başlatılması sağlanamadı. Geçtiğimiz haftalarda giderek tırmanan ve boyutları genişleyen savaş, bölgede barış ve güvenlik için daha olumsuz sonuçlara, tehlikeli gelişmelere yol açıyor. Savaşa başka ülke ve güçlerinde çekilmesi tehlikesini artırıyor. Bu haliyle savaş yanlızca iki ülkenin daha zayıf düşmesine ve bu ortamda yeni sömürgeciliğin konumlarını Ortadoğu'da yeniden sağlamak isteyen emperyalist güçlerin işine yaramaktadır.

ABD'nin Yaşamsal Çıkar Alanı

İran-Irak savaşının sürmesi, ABD emperyalizmi ve diğer emperyalist güçler tarafından, Basra körfezi bölgesindeki askeri varlıkların artırmak ve bölgedeki devletlerin iç işlerine karışabilmeleri için gerekli ortamı yaratabilmek için kullanılıyor. Bölgeden binlerce kilometre uzakta bulunan ABD, kendi 'yaşamsal çıkar alanı' ilan ettiği bölgeye sözkonusu 'çıkarlarını' korumak bahanesiyle savaş gemilerini yollamakta, özel askeri komutanlıklar oluşturmakta, 'Çevik Kuvvet' manevraları yaptırmakta ve bölge ülkelerinin güvenliğini tehdid etmektedir.

ABD, bir yandan savaş karşısında tarafsız gibi davranıp, savaşa son verilmesinden yana olduğunu söylerken, diğer yandan da iki komşu ülke arasındaki kanlı savaşın sürmesi için herşeyi yapıyor. ABD yönetimi İran-Irak ihtilafını sertleştirmek ve Libya, Suriye, Lübnan aleyhtarı eylemlere bölgede gerginliği artırmak çabasını güdüyor. Kendine dünya Jandarması görevi biçen ABD, stratejik müttefiki İsrail ile birlikte, bir yandan Suriye'ye gözdağı vermek istiyor, bir yandan "terörist" devlet ilan ettiği İran'a silah satıyor. Irak'a ise İran'ın askeri konumu ve gücü ile ilgili istihbarat sağlıyor. Böylece İran-Irak savaşının sürmesi, bölgede ABD emperyalizmi ve İsrail siyonizminin faaliyetlerini kolaylaştırmakta, emperyalizmin "böl ve dayat" politikasına yardımcı olmaktadır. Bu süreçte ABD yönetimi, kendi gizli ve açık girişimlerini bakılı göstermek için, Basra körfezinde 'Sovyet tehdidi'nden sözediyor. Gerçekte ise, bu gibi Pentagon uydurmalarının ardında ABD'nin kendi iradesini bölge halklarına dayatma niyetleri yatıyor.

Körfez'e Gözdağı

Son haftalarda İran-Irak savaşının boyutlarının genişlemesi, ABD'nin bölgede tehlikeli girişimlere hazırlandığını ve yeni planları devreye sokmaya niyetli olduğunu gösterdi. Federal Alman Der Spiegel dergisi, Mısır kaynaklarına dayanarak verdiği haberde, İran birliklerinin Basra'yı ele geçirmesi halinde ABD'nin müdahalede bulunacağını bildirdi. Dergiye göre bu konuda ABD ile Mısır arasında görüşmeler yapıldı. Amerikan 6. Filosuna bağlı Kennedy uçak gemisinin Hürmüz Boğazı'na hareket etmesi bekleniyor. Aynı dergiye göre, ABD, savaşı kullanıp bölgedeki askeri varlığını artırmak niyetiyle bölgeye 6 tümen ve 600 uçak aktarmayı düşünmektedir. Amerikancı yazar Sami Kohen ise, Milliyet'te, gelişmeleri şöyle yorumluyor: "İran Basra'yı işgal ederse, ABD en azından Körfez'de bir gövde gösterisine girişebilir, hatta bir Sovyet müdahalesi olursa kendi 'acil kuvvetini' bölgeye sevkedebilir. İran'ın lehinde bir denge değişikliğine Suudi Arabistan ve Kuveyt başta olmak üzere bir çok Arap ülkesinin de ilgisiz kalmayacağı kolaylıkla tahmin edilebilir."

Öte yandan Lübnan'daki rehineler sorunu bahane edilerek Suriye-Lübnan ve İran'a yönelik müdahale konusunda eski ABD Dışişleri Bakanı H. Kissinger çağrıda bulunurken, ABD Savunma Bakanı C.Weinberger, de "Müdahalede askeri harekatın dışlanamayacak bir seçenek olduğunu" söylüyor. Ardından, ABD'nin Akdeniz'deki askeri gücündeki hareketliliğin arttığı gözleniyor. Akdeniz'de 6. Filoya bağlı kimi gemiler Körfez'e doğru hareket ederken, diğerleri Doğu Akdeniz'de Suriye ve Lübnan'a müdahale için hazır beklemekte, Yine Kıbrıs'taki Agratur İngiliz Üssü alarm durumuna geçirilirken, bölgeye müdahale için F-111 ler, Fantomlar ve dev nakliye uçaklarıyla hazır bekliyor. ABD' nin Filipin'ler de görevli 'Kitty Hawk' uçak gemisi ise hızla Körfez'e doğru yol alıyor. ABD yetkilileri, tüm bu hazırlıkları, ABD'nin dostlarına güvence vermeyi ve 'güç simgesi'ni vurgulamayı amaçladığı biçiminde açıklıyorlar.

İncirlik'te Hareket

ABD'nin bölgeye yönelik müdahale niyetleri yönünde "Çevik Kuvvetler"in harekata hazır duruma getirilmesi faaliyetinin bir parçası olarak, Adana İncirlik Üssü'ndeki hareketlilikte artmış bulunuyor. ABD ve İngiltere'nin Suriye'ye karşı kampanya açtıkları döneme raslayan ve 8 hafta süren tatbikatların ardından, İncirlikte yeni tatbikat ve eğitim uçuşları sürdürülüyor. İngiltere'nin Upper Heyford Hava Üssü ile İspanya'nın Terrojon Hava Üssü'nden son haftalarda iki filo halinde, Libya'yı bombalayan F-111 ve F-16 uçaklarından 18'er adet İncirlik'e geldi. Sözkonusu uçakların gelişi konusundaki ilk bilgiye ise, Ankara'daki ABD büyükelçisi verdi ve uçakların 'eğitim için' geldiğini iddia etti. Yetkililer Libya'yı bombalayan F-111'lerin gelişi ile ilgili olarak, "Adana ve çevresinde havanın çok iyi olduğunu, bu nedenle eğitimlerin İncirlik'te sürdürüldüğünü" belirttiler. İncirlik'te müdahaleye hazır bekleyen F-111 ve F-16 ların sayısı 68'i buluyor.

İncirlik'teki 'hareket', ABD yönetiminin İran-Irak savaşındaki gelişmeleri bahane ederek, Körfez'deki askeri varlığını artırma, gözdağı verme niyetlerine denk düşüyor. İncirlik Üssü, ABD'nin bölgeye askeri olarak yerleşmesi için bir sıçrama tahtası olarak görülüyor. Diktatörlük ise bu yöndeki onayını daha SİA Anlaşması sırasında vermiş bulunuyor. Evren-Özal yönetimi ABD'nin bir dediğini iki etmiyor. İrtica tartışmalarının tozu dumanı içinde Körfez'e müdahaleye desteğin psikolojik koşulları yaratılmaya çalışıyor.

Öte yandan ülkemizdeki egemen çevreler içinde de, İran-Irak savaşının uygun bir anında, bu bahaneyle Musul ve Kerkük'ü ele geçirme yanlısı, maceracı niyetler de açığa çıkıyor. Bunlardan biri, Kamuran İnan, "Petrol kaynaklarımızın yüzde 40'ı, Kerkük-Musul bölgesindeki 1,5 milyon sunni Türkün akıbeti.. Bunlara Türkiye seyirci ve bigane kalamaz" diyor.

ABD emperyalizmi bölgede gerginliği artırma çabalarında Türkiye'ye önemli bir rol biçmekte, bir sıçrama tahtası olarak kullanmak istemektedir. Böylece ülkemiz iradesi dışında kendini bir savaşın ortasında bulabilecektir. Gelişmeler, barış ve demokrasiden yana güç-

Devamı 7. sayfada

Federal Almanya seçimleri:

Gerici partiler yeniden hükümet oluşturuyor

25 Ocak 1987'de Federal Almanya'da genel seçimler yapıldı. 45 milyon seçmenin yüzde 84,4'ünün oy kullandığı seçimlerde, koalisyon ortaklarından Hristiyan Demokrat Partisi (CDU) ile Hristiyan Sosyal Birlik (CSU) yüzde 4,5 oranında oy kaybederken, Hür Demokrat Parti (FDP) ise yüzde 2,1 oranında oyunu arttırdı. En büyük muhalefet partisi olan Sosyal Demokrat Parti (SPD) ise, yüzde 1,2 oranında oy kaybetti. Seçimlerden en kârlı çıkan parti ise Yeşiller oldu. Yeşiller, oylarını yüzde 2,7 oranında arttırdılar.

Partilerin aldıkları oy oranı ve çıkardıkları milletvekili sayısı şöyle: CDU/CSU yüzde 44,3, 223 milletvekili, SPD yüzde 37, 186 milletvekili, FDP yüzde 9,1, 46 milletvekili, Yeşiller 8,3, 42 milletvekili.

CDU/CSU birlik partileri 1949 yılından beri en düşük oyu aldılar bu seçimlerde. Bunun nedenleri ortada: Geç-

tiğimiz 4 yıl içinde işverenlerin kârlarını kat kat artırmalarına karşılık, işsiz sayısı en yüksek düzeye ulaştı. Tüm çalışanların ekonomik ve sosyal haklarını savunan sendikalara karşı adeta savaş açan hükümet, yaptığı yasa değişikliğiyle işçileri işveren karşısında güçsüzleştirmeye çalıştı. Barış güçlerinin tüm tepkilerine rağmen hükümet, ABD'nin nükleer başlıklı füzelerini ülkenin çeşitli yerlerine yerleştirdi. ABD'ye olan bağımlılığı daha da arttırdı. Sosyal sistemin barış ve yumuşama yanlısı politikasına karşılık Kohl hükümeti, soğuk savaşı ve rövanşizmi hortlatmaya çalıştı. Yabancılara ve mültecilere karşı yürütülen düşmanlık politikasına destek verdi.

Tüm bu nedenler yan yana konulduğunda seçmenlerin Birlik partilerinden az da olsa desteği çekmeleri anlaşılıyor.

1987 seçimleri, iktidarın niteliğinde bir değişiklik yaratmadı. Eski gerici-liberal koalisyon, bu seçim sonuçlarıyla hükümeti yeniden oluşturacak. Ama şu da var ki, bu koalisyon geçen 4 yıllık sürede olduğu gibi rahat bir şekilde parlamento içinde ve dışında istediği gibi at koşturamayacak. Gerici politikasını kolay, kolay hayata geçiremeyecektir.

Yeni kurulacak gerici-liberal koalisyon hükümetinin, tekelci emperyalist güçlerin hükümeti olacağı belli. Bu hükümet de, en büyük emperyalist tekellerin, bankaların, silah tekellerinin kârlarına kâr katmayı önüne hedef olarak koyacaktır.

Türkiye'deki faşist rejime verilen ekonomik, askeri ve politik destek sürdürülerek, rejimi aklama ve ona uluslararası planda prestij kazandırma politikasını da sürdürecektir bu gerici koalisyon.

Başta F.Almanya işçi sınıfının, barış güçlerinin, çevre korumacılarının, tüm humaniter kuruluşların ve tüm göçmen işçilerin omuzuna daha ağır görevler düşmektedir.

F.Almanya'nın en büyük silah tekelleri, CDU/CSU'nun seçimleri kazanması için yüz milyonlarca mark vererek propaganda yapmalarına rağmen, istedikleri sonuca varamadılar. Kitleler, içinde barıştan, yumuşamadan yana olan bir politikanın gerekliliğine olan eğilim her geçen gün artıyor.

Afganistan devriminin kazanımları ve ulusal uzlaşma

. Afganistan Demokratik Halk Partisi Merkez Komitesi'nin Olağanüstü Genişletilmiş Plenumu 1 Ocak günü toplanarak Ulusal Barışma Programı'nı kabul etti. Başlıca amacı, barış ve güvenlik, devrimin kazanımlarının daha da geliştirilmesi, Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin eylem programının tam olarak yerine getirilmesi Afganistan'ın bağımsız, demokratik ve ilerici gelişmesini sağlamak, Afganistan'da istikrarlı bir durum yaratmak, Sovyetler Birliği ile dostluğuna sadık olan halk iktidarını güçlendirmek olarak belirlenen barışma programı, Afganistan Devrim Konseyi'nde görüşülerek onaylandı.

Ateşin kesilmesi, Afganistan'ın bugünü ve yarını ile ilgili sorunların çözümünde silahlı savaşımdan ve kan dökülmesinden vazgeçilmesi, bütün halkın politik yapıda ve ekonomik yaşamda adil bir biçimde temsil edilmesinin sağlanması, daha önceki politik faaliyetlerinden ötürü kovuşturmalardan vazgeçilmesi, genel af uygulanması, tarihsel, ulusal ve kültürel geleneklerin korunması ve artırılması, islam dinine saygılı olunması gibi ilkelere dayandırılan ulusal barışmanın gerekli koşullarını yaratmak üzere, 15 Ocaktan geçerli olarak ülke çapında ateşkes yürürlüğe girmiş bulunuyor.

Barışma Programının onaylanmasından sonra Afganistan yönetimi, politik görüşleri ne olursa olsun, tüm dürüst Afganlıları, ülkenin bugünü ve yarını için çalışmaya hazır olan bütün yurtseverleri, değişik nedenlerle yurtdışında bulunan ve Afganistan topraklarında barışçı yaşamın kurulmasına katılmak isteyen herkesi, iç barışı sağlamaya yönelik girişimleri desteklemeye, bu uğurda görüşmelere başlamaya çağırdı. Ulusal barışma sürecine ülke dışındaki değişik politik grupların ve silahlı grupların yöneticilerinin de katılabileceğini duyurdu. Yayınlanan bildirgede halk iktidarının, koalisyon biçimi de dahil, ulusal birlik hükümeti kurulması ve buna en geniş çevrelerin çekilmesi için çalışacağı da belirtildi.

Ulusal uzlaşma, iç politika alanında, karşıt çetelerin mensuplarıyla ve tarafsız güçlerle cesaretle ve açık bir biçimde temasa geçilmesini öngörüyor. Bugün halk iktidarı organlarıyla görüşme aşamasında bulunan toplam 37 bin kişilik 417 karşıt çete bulunuyor. 1986 yılında 8 bin kişi Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'nden yana geçmiş durumda ve Afganistan yönetimi bu konuya büyük önem veriyor. Puşti aşiretinin yaşadığı bölgelerde, Nuristan ve Hazaracatda reislerin ve saygın kişilerin halk iktidarı ile işbirliğine çekilmesi, tarafsızlığını koruyan gruplara yerel yönetim organları kurmalarına izin verilmesi yanında, muhalefet temsilcilerinin de katılma olanağı bulunduğu yerel iktidar organları seçimleri, barışmanın önemli bir aracı olarak görülüyor.

Barışma konusunda başlıca çalışma organı olarak olağanüstü komisyonlar faaliyet gösterecek ve bu komisyonlarda saygın kişiler, aşiret ihtiyarları, mollalar, parti ve devlet organlarının temsilcileri, tarafsızların ve karşı tarafın temsilcileri yer alacaklar. Olağanüstü komisyonların çalışmalarının son aşaması ise Afganistan Barış Cirgası'nın toplanmasıyla gerçekleşecek.

Afganistan hükümeti ve Ulusal Uzlaşma Yüksek Konseyi tarafından ilan edilen ateşkes 15 Ocak günü yürürlüğe girdi ve ateşkese karşı tarafın uyması durumunda 6 aylık sürenin uzatılabileceği açıklandı. Afganistan yönetiminin iç barışı sağlamak, ulusal barışmaya yönelik somut bir programı gerçekleştirmek için yürüttüğü çabalar iç ve dış kamuoyunda olumlu karşılandı. Afganistan Devrim Konseyi Başkanı Sargani, Ulemalar Meclisi Başkanı ile Ulusal Barışma Programı üzerine bir görüşme yaptı. Görüşmeden sonra yapılan açıklamada, ulemaların ve öteki din adamlarının, Afganistan Demokratik Halk Partisi ve hükümetin açıkladığı ateşkes uygulaması, genel af, görüşmeler yoluyla ulusal barışma süreci konularındaki girişimlerini elden geldiğince destekleyecekleri belirtildi. Ülkenin en büyük ve en yığınsal demokratik örgütü Afganistan Vatan Cephesi 2. Kongresi de toplanarak, ülkede ulusal barışma sürecini hızlandırıp derinleştirme, iç barışı ve ülke güvenliğini sağlama sorunlarını görüştü ve somut kararlar aldı.

Barışma Programı Afganistan halk iktidarına karşı eylemde bulunan birçok silahlı grup arasında yankı uyandırdı. Silahlı çetelerden biri olan, başında Sait Amahad'ın bulunduğu grup silahlarını teslim ederek, **"Barışalım, kardeş kanı dökülmesine son"** diye haykırdılar. Pakistan'daki muhalefet partilerinden Ulusal Halk Partisi Başkanı Abdülvali Han da, Peşaver'de bir basın toplantısı düzenleyerek, Afganistan'a karşı anlamsız ve kanlı bir savaş yürüten çetelere Pakistan topraklarında barınak, üs ve eğitim kampı sağlayan Ziya Ül Hak rejiminin, önerilen ulusal barışma girişimine olumlu yanıt vermesini istedi.

Emperyalizmin körüklediği ve finanse ettiği ilan edilmemiş savaş koşullarında ulusal barışma girişimi büyük önem taşıyor. Kuşkusuz başta ABD olmak üzere emperyalistler ve karşı devrim güçleri bu yolun engellenmesi için çaba göstereceklerdir. Ancak, ulusal demokratik devrimin ilkelerinin yeni bir içerik kazandığını, yeni girişimin içerik bakımdan gerçekçi, ruhu açısından ulusal demokratik, yeni bir düşünce tarzının ifadesi olduğunu belirten ADHP MK Genel Sekreteri M.Necip, adalete ve daha iyi yaşama doğru giden yolda başarıya olan inancını şu sözlerle dile getiriyor:

"Bize karşı savaş yürütenler, bu savaşı teşvik eden ve maddi olarak destekleyenler, bizim barışçı planlarımızın karşısına neyle çıkabilirler? Yalnızca yıkım, ölüm ve yarına güvensizlikle. Bunlar Afganistan'ı her zaman ekonomik geri kalmışlığın zincirlerine vurulmuş durumda, uluslararası emperyalizmin para kesesinin iradesine boyun eğmiş durumda görmek istemektedirler. Ama halkımız doğru yolunu seçmiştir. Biz, ekonomik kazanımlardan vazgeçmeden, ulusal barışma yolunda yürüyeceğiz. Biz açıkça söylüyoruz ki, halk iktidarını askeri yoldan çökertmek umutları, boş bir hayaldir. Afganistan halkının tüm ülke çapında tek iç düşmanı vardır, o da ekonomik geri kalmışlıktır. Ama halkımız bu düşmanı yenecektir."

Fransa'da hükümete karşı emekçilerin direnişi

Fransa'da 1986 sonbaharında ivme kazanan ve yeni yılın bu ilk aylarında süren kitle hareketleri Chirac hükümetinin izlediği ve uygulama alanını genişletmeye çalıştığı ekonomik ve siyasi hattın, geniş toplum kesimlerinin istek ve çıkarlarına ne denli ters düştüğünü ortaya koyuyor.

Geçtiğimiz aylarda Fransa'da önce eğitim alanında **"ABD modeli"**ne uygun ve sosyal eşitsizlikleri daha da koyulaştırıcı yeni bir düzenlemenin getirilmesi girişimine karşı orta ve yüksek öğrenim öğrencileri direnişe geçtiler. Bilindiği gibi bu direniş sonucu hükümet **"eğitimde reform"** tasarısını geri çekmek zorunda kaldı. Öğrencilerin bu başarılı direnişinin hemen ardından bu kez, çiftçilerin eyleme geçtiği görüldü. Hükümetin tarım üreticilerinin çıkarlarını Ortak Pazar'da etkin uluslararası tekellere kurban etme politikasına karşı, çiftçilerin bu eylemleri etkisini gösterdi, hükümet iki milyar franklık bir tarım sübvansiyonu ayırmak zorunda kaldı. Hükümetin bu geri çekilme zincirinde bir sonraki halka, haber ajansı France-Presse'deki gelişmeler oldu.

Hükümetçe atanan yeni direktör Henri Pigeat eliyle uygulanmak istenen ve 150'si gazeteci 300 ajans personelinin işine son verilmesi anlamına gelen girişime karşı ajans personeli hep birlikte direnişe geçti, Fransa'nın dış dünyayla ilişkisi kesildi. Sonuç, direktör Pigeat'nin istifası oldu.

Bu gelişmelerin ardından hükümetin daha fazla işsiz, daha düşük ücret demek olan kemerleri sıkma politikasına karşı, demiryolu işçilerinin başlattıkları grev tüm ülkeyi etkiledi. Toplusözleşme görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine Noel'den bir hafta önce başlayan ve demiryollarında 1947 yılından bu yana gerçekleştirilen en uzun direniş olan grevler, metro-otobüs gibi diğer kamu taşımacılığı dallarında, elektrik ve havagazı işletmelerinde, limanlarda da yayıldı. Demiryolu işçilerinin grevi CGT dışındaki sendikal örgütlerin bir süre sonra hükümetle uzlaşmalarından olumsuz etkilendiyse de, 1968'lerden bu yana görülen en yoğun hareketlenmeydi ve sonuçta hükümeti yeniden görüşmelere zorlamayı başardı.

Demiryolu işçilerinin grevinin yalnızca bir işkolu grevi olmadığı başından bellidir. Başbakan Chirac'ın küçük işletme sahiplerini grevcilere karşı kışkırtması ve kendi partisi başta olmak üzere sağcı güçleri grev kırıcılığı için örgütlü girişimlere yöneltmesi, hükümetin demiryolu işçilerinin başta % 3'lük ücret artışı istemi olmak üzere isteklerini karşılamaya neden yanaşmadığına da açıklık getiriyor. Ulaştırma işçilerinin bu zam istemini karşılamak yerine, bu zam isteminin toplam tutarından çok daha fazlasını grev kırıcılığı için harcama yolunu seçen Chirac hükümeti bu tavrıyla demiryolu işçilerinin şahsında Fransa işçi sınıfına ve Fransa işçi sınıfının şahsında tüm Fransa emekçilerine ve ilerici güçlere **"ders vermeyi"** hedeflemiştir.

Fransız emekçilerinin ve gençlerinin son aylardaki direnişi, sağcı Chirac hükümetine zor günler yaşattı. Şimdi Fransa yeni mücadelelere gebedir.

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA'

kısa haberler

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA'

● *Uruguay'da "Frento Amplio" adındaki geniş cephe, ülkenin önünde duran ağır ekonomik ve sosyal sorunların çözümü için ülkedeki tüm demokratik güçlerle eylem ve işbirliğini sürdürmeye hazır olduğunu bildirdi. Uruguay Komünist Partisi'nin de katıldığı geniş cephe hareketinin yayınladığı bildiride, anayasada belirtilmiş olan demokratik hak ve özgürlüklerin çiğnenmesi ve anayasanın bu hükümlerinin sürekli ihlal edilmesi sert bir dille kınanıyor. "Frento Amplio" adlı geniş cephede yer alan siyasi parti ve kuruluşlar Uruguay'da askeri diktatörlükler döneminde katliam, cinayet ve işkence olaylarının baş suçluları hakkında adli ve cezai işlemlerin durdurulmasına ilişin yasa tasarısına kesin karşı olduklarını açıkladılar ve sözkonusu yasa tasarısı konusunda bir halk oylamasına gidilmesini istediler. Frento Amplio'nun Uruguay parlamentosundaki temsilcileri halk oylamasına gidilmesini öngören bir önergeyi Parlamento Başkanlığına sunacaklarını açıkladılar.*

● *Sovyetler Birliği emperyalist devletlerin Çad'daki olaylara müdahale etmesini kınadı. Sovyet TASS Ajansının yayınladığı açıklamada, Çad'daki çatışmaların tırmanması ve başta B.Amerika olmak üzere dış müdahalelerin artırılması sonucu, durumun son derece tehlikeli boyutlar aldığına işaret edildi. Açıklamada bir yandan Amerika'nın Çad'a silah sevkiyatını artırırken öte yandan Fransız askeri nakliye uçaklarının savaş malzemesi aktarmaya devam ettiği kaydediliyor. TASS Ajansı, Amerikan egemen çevrelerinin Çad'ı Libya'ya karşı askersel-politik bir atlama tahtası durumuna getirmek istediklerini vurguladı ve S.Birliği'nin soruna bizzat Çad'lılar tarafından ve dış müdahale olmadan politik çözüm bulunmasından yana olduğunu kaydetti.*

● *İngiltere'de Amerikan kanatlı roketlerinin bulunduğu Grenam Common üssü önünde uzun bir süredir barış nöbeti tutan ve gösterilere katılan kadın barışseverlerin üzerine üstteki Amerikalı personelin tehlikeli ışınlar sıktığı açıklandı. İsveç'te çıkan bir derginin yazdığına göre son zamanlarda saç dökülmesi, istifra, kanama ve geçici hafıza kaybı gibi hastalık belirtilerinin hızla artması üzerine yapılan araştırmalardan sonra uzmanlar, söz konusu kadınların üzerine üste bulunan Amerikalılar tarafından mikrodalga, Enfraruj, ültraviyole ışınların kullanıldığı özel elektromanyetik ışınlar sıkılmış olduğunu belirttiler. Derginin belirttiğine göre Amerikalıların uyguladığı bu korkunç yönteme, yalnız barışsever kadınların üs etrafındaki barışçı sembolik ablukayı kaldırmaya zorlamak için değil, aynı zamanda yeni tür silahları insanlar üzerinde denemek için de başvurulmuştur.*

● *Peru Devlet Başkanı Alan Garcia, Latin Amerika ülkelerine çağrıda bulunarak, savunma harcamalarından belirli bir kısıtlama yaparak, Nikaragua'ya savunmasında yardım olarak vermelerini istedi. A.Garcia B.Amerika, Nikaragua halkına karşı savaş yürüten Kontralara 100 milyon dolarlık yeni bir destekte bulunurken, Latin Amerika ülkelerinin, bölgede barış ve istikrara ulaşılması için Nikaragua'ya bu 100 milyon doları aşacak ölçüde ortak yardımda bulunmalarının, sözkonusu ülkelerin savunma yeteneklerini zedelemeyeceğini, ama genç Nikaragua'ya bağımsızlık ve egemenliğini savunmada çok büyük destek olacağını söyledi.*

● *Batı Avrupa ülkelerinde çeşitli demokratik kuruluş- ve partiler, Nikaragua halkıyla dayanışma haftası başlattı. Fransız Komünist Partisi, CGT'ye bağlı işçi sendikaları, değişik yığın örgütleri, bu kampanya boyunca yapılacak bağış ve para yardımıyla Nikaragua'ya bir gemi dolusu ilaç ve tıbbi araç göndermeyi kararlaştırdı. Hollanda'da çeşitli dayanışma kuruluşları da Nikaragua'ya yaklaşık 12 milyon dolar tutarında yardım yapıyor.*

● *Uluslararası Af Örgütü, "Kontra" adındaki Nikaragualı karşı devrimci terör çetelerini her bakımdan destekleyen Reagan yönetimini insan haklarını çiğnemekle suçladı. Örgütün yayınladığı yeni raporunda, Kontra adlı silahlı çetelerin yaklaşık yedi yıldır Nikaragua'ya karşı sürdürdükleri saldırılar, düzenledikleri toplu cinayetler sonucunda binlerce masum insanın öldüğü belirtiliyor ve Amerikan yönetiminin, bu katil çetelerine silah ve para sağlamakla bu cinayetlere ortak olduğu kaydediliyor. Reagan yönetiminin bu tutumunun açıkça insan haklarını çiğneme anlamına geldiği belirtiliyor.*

● *San Salvador'da Duarte rejimine karşı yığınsal protesto gösterileri yapıldı. Salvador Sendikalar Federasyonunun çağrısı üzerine gerçekleştirilen eylemlere köylü örgütleri, öğrenci kuruluşları ve değişik mesleki örgütlerden temsilciler de katıldı. 40 bin kişinin katıldığı gösteriler büyük bir mitingle sona erdi. Mitingde yapılan konuşmalarda, ekonomik bunalımın hızla derinleştiğine işaret edilerek, ücretlere saldırılar ve getirilen yeni vergiler protesto edildi. Özellikle bundan bir süre önce diktatörlüğün ordusu için zorunlu yeni vergi kanunu, sert tepkilere yolaçtı. Ücret ve maaşlardan zorunlu kesilen bu vergiyle ordunun kurtuluş hareketine karşı güçlendirilmesi için gerekli savaş malzemeleri finanse ediliyor.*

Artan olanakları birlik ve mücadele yönünde değerlendirmek

Baştarafı 1. sayfada

etmek için yoğun psikolojik savaş yürütüyor. 12 Eylül öncesine geri dönme tehdidinin, antikomünizmin, şovenizmin yetmediği yerde **"irtica tehlikesi"** gündeme getiriliyor. Böylece gerçek tehlikelerin üstü örtülmeye, yığınları mücadeleden alıkoymaya, hedef saptırılmaya ça lışılıyor.

Rejimin, hareketliliği geriletme, rejim karşıtı güçleri bölme gayretleri, diğer yandan çarelerinin giderek azaldığını da göstermekte, rejim, şimdi giderek daha çok destek bulma gayretlerine girmektedir.

Güncel durum rejimin çok yönlü saldırıları yanında, barış ve demokrasi isteyen güçlerin artan olanaklarını da sergiliyor. Artan olanaklar hangi yönde değerlendirilmeli? Öncelikli görev, hareketliliğin rejim karşıtı karekterini güçlendirmek, artan hareketliliğe kararlılık kazandırabilmektir. Gelişmelerin sol güçlere yüklediği görev, bu hareketliliğin daha yükselmesi, kararlılık kazanması, demokrasi mücadelesinin yükselmesi yönünde çaba göstermek oluyor. Bu aşamada, rejim karşıtı hareketlerin içinde öne çıkan konularda sol güçlerin işbirliği belirleyici önem taşıyor. Bu gerçekleştiği ölçüde, hem hareketliliğin artması ve kararlılık kazanması demokrasi mücadelesi için önemli bir kazanım olacak, hem de bu eylilikte solun birliği genişleyebilecek ve güçlenebilecektir.

Artan olanakları birlik ve mücadele yönünde değerlendirmek gerekiyor.

SOL BİRLİK

DİSK 20 yaşında

Baştarafı 8. sayfada

rasiyi büsbütün işlemez hale getiriyordu.

9 Mart 1965 tarihinde 5000 işçi Zonguldak Kömür Işletmeleri Karadon kömür ocaklarında direnişe geçti. Görünüşte direnişin nedeni, liyakat zammının dağıtım biçimi olda da, gerçek neden bu değil. Gerçek neden, işveren ve onunla işbirliği içindeki sendika yöneticilerini protesto etmekti. Bu direniş Kozlu bölgesine de yayılarak günlerce sürdü. Işçiler, jandarma ile çatışmaya girdi. Bölgeye askeri jet uçakları sevkedildi. Iki işçi olaylar sırasında öldürüldü, on işçi ve 12 jandarma eri yaralandı. Bütün direniş boyunca, Türk-Iş yönetimi direnişçi işçilerin karşısına dikildi. Patronlarla ve hükümetle işçilerin eylemini bastırmak için açıkça işbirliği yaptı, Buna karşılık Maden-Iş ve Lastik-Iş sendikalarının yöneticileri başta olmak üzere birçok sendikacı, direniş yapan işçilerin yanında saf tuttular.

Türk-Iş içinde ortaya çıkan bu saflaşma, 1 Şubat 1966' da başlayan Paşabahçe Şişe-Cam fabrikaları grevi ile birlikte daha da açıklık kazandı. Bu yasal grevde dahi, Türk-Iş yönetimi grevci işçilerin karşısına dikilmiş, grevin kırılması için çaba göstermişti. Yine, bu eylemde de Maden-Iş, Lastik-Iş, Basın-Iş grevi desteklemişler, grevci işçilerle dayanışma içine girmişlerdir. Bunun üzerine Türk-Iş yönetimi, bu üç sendikayı geçici olarak ihraç etti.

Türk-Iş yönetimi, bu kararla Türk-Iş'de egemen olan uzlaşmacı çizğiye seçenek olacak bir eğilimin açıkça ortaya çıkmasına izin vermeyeceğini ortaya koydu. Böylece, Maden-Iş, Lastik-Iş, Basın-Iş'in önüne ya Türk-Iş yönetiminin izlediği politikaya teslim olma ya da Türk-Iş'in dışına çıkma gibi bir ikilem konuyordu.

Maden-Iş, Lastik-Iş, Basın-Iş sendikaları, kendilerine dayatılan bu ikilemden kurtulmak için, işçilerin eylemli gücüne dayanmayı esas alan anlayışlarını terketmeden, Türk-Iş içinde kalmaya çalıştı. Ne var ki, Türk-Iş yönetimi, sınıf ve kitle sendikacılığını esas alan sendikal eğilimle birarada olmaya kesinlikle karşı çıkıyordu. Bu eğilim Türk-Iş'den söküp atmak, onun başlıca hedefi haline gelmişti. Türk-Iş yönetimi, dışına attığı bu sendikaları kolayca ezebileceğini de sanıyordu. Onun için de, ihraç edilen üç sendikayı yıkmak için yogun bir çaba içine girmişti.

Türk-Iş'in dışına atılan bu sendikalar, savaşımlarını sürdürebilmek, varlıklarını hedef alan saldırıları püskürtebilmek için, aralarına bağımsız Gıda-Iş'i de alarak 1966 Temmuzunda "Sendikalar Dayanışma Konseyini" (SADA)yı kurdular. Daha sonra ise, bu dört sendika aralarına Zonguldak'ta kurulubulunan Bağımsız Türkiye Yeraltı Maden Işçileri Sendikası'nı da alarak yani bundan tam 20 yıl önce, 13 Şubat 1967 tarihinde "Devrimci Işçi Sendikaları Konfederasyonu" (DISK)'nu resmen kurdular.

Iktidar, işverenler ve Türk-Iş üst yönetimi, henüz kurulan DISK'e karşı savaş ilan ettiler. DISK'i yok etmek, gelişmesini önlemek için polis ve jandarmayı harekete geçirdiler. Işverenler, parayla tuttukları silahlı adamları DISK'li işçilerin üzerine saldılar. Hükümet, resmi belgeler üzerinde sahtekarlık yapılmasına olanak vererek, DISK' in zayıflamasına çalıştı.

DISK, bütün bu saldırıların herbirini gögüsleyip püskürterek hem gelişti, güçlendi; ve hem de işçi sınıfı hareketinin yükselmesine ivme kazandırdı. DISK'in bu savaşımı, Türk-Iş üyelerini de derinden etkiledi. Bunun için DISK'in kuruluşunu izleyen iki yıl içinde sayıları yüzleri bulan direnişleri, fabrika işgallerini, grevleri anımsamak dahi yeterlidir. Ama DISK varlığını kanıtlamış, bu yolla yıkılmayacağını dost düşman herkese göstermişti.

Egemen sınıflar, bu kez yasa çıkararak DISK'i yok etmeyi denediler. Işçi sınıfı, DISK'in öncülüğünde 15-16 haziran şanlı direnişini gerçekleştirerek bu yolun da tıkalı olduğunu gösterdi. 15-16 Haziran, diğer yandan sendikaları güçlendirmenin, onları ekonomik, demokratik mücadelede ağırlıklı bir etmen haline getirmenin yoluna da ışık tuttu. DISK bu yolda yürüyerek DISK oldu.

DISK, iktidarlarla ve onun sıkıyönetimleriyle mücadele ederek DISK oldu. Bu mücadele karakteri, ona sınıfının 15-16 Haziran'ı 1 Mayısları, 16 Eylül DGM karşı genel grevini ve onlarca unutulmayacak grevi ve direnişi yazdırdı.

Hiçbir güç işçi sınıfının derinliklerine kök salan DISK'i, DISK'in mücadele geleneklerini, onu DISK yapan ilkeleri söküp atamayacaktır. Hiçbir güç DISK'i unutturamayacaktır. DISK'in savaşım tarihinin bundan sonraki seyrine sıkıyönetim mahkemeleri değil, işçi sınıfımızın kendisi karar verecektir.

Grevler sürüyor

Baştarafı 1. sayfada

var görünen grev hakkı nasıl uygulamada binbir değişik kanun ve yönetmelikle iyice ortadan kaldırılıyorsa; aynı şekilde kısıtlı da olsa var olan serbest toplu sözleşme yapabilme hakkı da aynı şekilde çeşitli diğer uygulamalarla yok olma durumuna getiriliyor.

Devlet kuruluşları kamu işveren sendikaları olarak örgütlenip, Türkiye Işveren Sendikaları Konfederasyonu' na da üye olarak işçilerin ve sendikaların karşısına bir bütün olarak çıktılar. Böylece de istedikleri ücretleri sendikalara dayatma olanağını buldular. Farklı işyerlerinde sendikaların daha iyi koşullarda toplu sözleşme yapmasını engelleyip, tek tip toplu sözleşmeyi dayattılar. Çalışma Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu **"Devlet Kızılay hayratı değildir"** dediği açıklamasında bu konuda Özal hükümetinin işçi düşmanı politikasını sergiliyordu.

NETAŞ, Derby, Şeker Sigorta ve diğerlerinde süren grevler, en zorlu koşullarda toplusözleşmelere oturan 650 bin işçi, işçi düşmanı cepheyle karşı karşıya bulunuyor. Şimdi grevci işçilerle toplu sözleşmelerde ekonomik, sosyal hakları için mücadele eden işçilerle gösterilecek dayanışma önem kazanıyor. Bu dayanışma yükseldiği oranda işçi ve sendikal hareketin kazanımları artacak, bundan demokrasi mücadelesi kazançlı çıkacaktır.

İran-Irak savaşı

Baştarafı 5. sayfada

lerin, ABD'nin Ortadoğu'daki saldırgan heveslerine Türkiye'yi ortak etme planlarına baştan beri karşı çıkmalarındaki haklılığı gösteriyor.

Bölgede Barış ve Güvenlik için

Gelişmelerinde gösterdiği gibi Iran ile Irak arasındaki çatışmalardan yalnızca başta ABD olmak üzere emperyalistler yararlanmakta, ABD bölgede istikrarı ve güvenliği bozma pahasına kendi etki alanını artırmayı amaçlamaktadır. Bölgede barış ve güvenliği savunan güçler ise, Iran-Irak savaşının son bulmasını, sorunların politik görüşmeler yoluyla çözümünün tüm bölge halklarının çıkarına olduğunu söylüyor.

Nitekim Sovyet hükümeti, yayınladığı bir açıklamada, yıllardır süren bu anlamsız savaşa politik çözüm bulunması için görüşmelerin başlatılması gereğine işaret ederek, böyle bir çözümün hem iki ülke ve halkları için olduğu gibi, bölge istikrarı için de tek sağlıklı çıkar yok olduğu kaydediliyor. Çok büyük insan ve maddi potansiyel kaybına yol açmanın yanısıra, bölgede gerginliklerin artmasına da neden olan savaşa son verilmesinin, Ortadoğu'da öteki gerginliklerin giderilmesinde önemli bir katkıda bulunabileceği belirtilen Sovyet hükümeti açıklamasında, Sovyetler Birliği'nin politik çözüme yönelik bütün çabaları desteklemeye hazır olduğu da kaydediliyor.

TCK "çağdaşlaştırma" adı altında daha ağırlaştırılıyor.

Baştarafı 5. sayfada

mutlaka hareket eden insan türünü yaratmayı amaçladığını" söylüyor ve şöyle diyor: **"Bu model için mutlaka demokrasi kelimesini kullanmak gerekirse** 'sıkı demokrasi' **modeli denebilir"**

Getirilmek istenen yeni yasanın basına yönelik olan bölümüne ilişkin olarak da şunları söylüyor Çetin Özek:

"Belirtilen yapıdaki ceza yasası taslağı, tüm özgürlükleri olduğu kadar basın özgürlüğünü de sınırlayıcı, haber vermek hakkının özünü yok edici hükümler içeriyor. Siyasal iktidara, belirli haberlerin yayınlamasını yasaklamak yetkisini veren, Bakanlar Kurulu işlemlerinin yayınlanmasını suç sayan, idareye istediği bilgiyi 'sır' **olarak nitelendirme yetkisini tanıyan ve bu idari kararlara aykırı yayını suç olarak kabul eden bir Ceza Yasası, basının haber vermek görevini engellediği kadar, halkın haber alma hakkını da tümden ve özünden ortadan kaldıracaktır."**

Evren-Özal diktatörlüğünün Türkiye'ye ne menem bir **"demokrasiyi"** uygun bulduklarını bu tasarıda bir kez daha kanıtlıyor. Ve bir kez daha anlaşılıyor ki, demokratik hak ve özgürlükler yığınların dişe diş mücadelesiyle kazanılacaktır.

1987 yılına

Baştarafı 3. sayfada

krizi nedeniyle de görüldüğü gibi bazı tekelci çevreler, **"halkın satınalma gücü"** kalmadığı için ürettiklerini satamamaktan şikayet ediyor ve krizin bir nedeni olarak bu durumu gösteriyorlar. Daha doğrusu onlar, üretilenlerin pazarlanabilmesi için 24 Ocak ilkelerine aykırı olarak işçi, memur, köylü kesimlerinin ellerine daha fazla para geçmesini istiyorlar.

Sonuç olarak ortaya çıkan gerçek şu ki, tekelci burjuvazi ekonomi alanında bir çıkmaz içersindedir. Yukarı tükürse bıyık, aşağı tükürse sakal örneğidir söz konusu durum. Bir yandan tekel grupları ara sındaki çıkar çatışmaları, Özal hükümetini ne yapacağını bilemez duruma düşürüyor. Bir yandan da ekonomiyi dengelemek için atılan her adım bir başka olumsuzluğa neden oluyor, sorunu büyütüyor. Sonuçta ise, yaşam sistemin yapısal bunalımının günübirlik politikalarla, onun özüne yönelmeyen önlemlerle aşılamayacağını hergün yeniden kanıtlıyor.

Sol Birlik öğrenci gençliğin

Baştarafı 1. Sayfada

yüksek okulların açılması teşvik edilmiştir. Böylece emekçilerin, dar gelirli ailelerin ve çocuklarının gelecek umutları bir kat daha karartılmıştır. Bilimsel eğitimi ve özerk üniversite anlayışını ülkemizde dinamitleyen YÖK başkanının ilk özel üniversiteyi açması bu iğrenç ve çirkin tabloya eklenen diğer bir kara lekedir.

Askeri faşist diktatörlük, anayasası, yasaları, Özal hükümeti ve YÖK belasıyla gençliğin depolitizasyonunu gerçekleştirmeye çalışıyor; verileni ezberleyen, emredileni yapan, sınavdan sınava koşan düşünmeyen, tartışmayan, hakkını aramaktan yoksun, kısacası ülkesinin ve halkının sorunları ve geleceği üzerine söz söylemeye hakkı olmayan bir gençlik ve öğrenci kitlesi istiyor. Nitekim liseler, yüksek okullarımız, üniversiteler ve öğrenci yurtları gençler için büyük bir gözaltına dönüşmüştür.

YÖK'ün 44.maddesi sonucu her yıl binlerce öğrencinin üniversitelerden kayıtları siliniyor ve sürekli olarak on binlerce öğrenci atılma tehdidi altındadır. Gene YÖK'ün 59. maddesi ile öğrencilerin siyasi partilere üye olmaları yasaklanmıştır. Dernek kurma hakkı etkisizleştirilmek istenmiş, dernek üyesi ve kurucusu olmak için rektörlük izni hükme bağlanmıştır- Tüm bu antidemokratik yasa ve uygulamalara karşı çıkan, hakkını arama mücadelesi veren öğrenci derneklerine, temsilcilerine karşı ise sadece polis baskısı, "anarşist", "bölücü" vb. suçlamaları ile cevap vermeye çalışan Evren-Özal diktatörlüğü bir kez daha suç üstü yakalanmıştır.

Tüm bu baskı ve suçlamalar gençlerin ülkemizin, halkımızın sorunlarına kayıtsız kalmasını, hakkını aramasını sağlamaya yetmiyor. Çünkü gençlik her toplumda en dinamik, en özverili, araştıran-soran-cevap arayan, dayanışma ve dostluk duygularını, savaşsız, sömürüsüz ve baskısız bir gelecek is temini yoğun olarak taşıyan kesimini oluşturur. Bunun için gençlik bu özgün yanıyla geleceğin, yarınların simgesidir. Ülkemizde de ilerici, demokratik gençlik hareketinin güçlü ve onurlu bir antiemperyalist, antifaşist ve antişoven geleneği vardır. Kendi özgün sorunlarını çözme ve ekonomik, demokratik, akademik hakları için her zaman direnen ve örgütlü birleşik savaşım için uğraş veren gençler ve öğrenciler, egemen güçlerin kendilerini hapsetmek istediği dar çerçeveyi aşarak genel barış, bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük mücadelesindeki onurlu yerini almasını bilmiştir.

Nitekim gençlik Evren-Özal diktatörlüğünün ve YÖK belasının tüm depolitizasyon çabalarına karşı direnmiştir. Öğrenciler tüm şiddet ve baskı uygulamaları ile, tutuklama, okuldan atılma tehtidleri ile örgütlenmesinin engellenmesine karşı koymuşlar; ekonomik, demokratik ve akademik mücadele aracı olan örgütlerini, derneklerini kurmuşlardır. Bir yandan örgütlenme hakkını tüm fakülte ve yüksek okullarda yaşama geçirme, yaygınlaştırma, diğer yandan var olan dernekleri etkinleştirme ve güçlendirme yolunda uğraş vermektedirler, Merkezi bir yapıda güçlerini birleştirmede kararlı olan öğrenci dernekleri tüm zorluk ve engellere karşın öğrencilerin demokratik haklarını ve taleplerini yükseltiyorlar. Örgütsel disiplin ve düzen içinde kitlesel kampanyalar, eylemler düzenliyor: YÖK belasının kapıdışarı edilmesi, kapıların tekrar bilime açılması, demokratik ve özerk eğitimin gerçekleştirilmesi için haklı ve onurlu bir savaşım sürdürüyorlar.

SOL BIRLIK partileri öğrencilerin bu mücadelesinin başarıyla sürdürülmesi ve örgütlü mücadele birliğinin korunması için ortak savaşım verme kararlılığını açıklar;

– Eğitim sisteminin ırkçı-şoven karakterden arındırılması, demokratik öze kavuşturulması.

– Kürt gençliğine ana dilinde eğitim hakkının sağlanması,

– Üniversite özerkliğinin tam olarak sağlanması, bilimsel ve özgür araştırma önündeki her türlü kısıtlayıcı hükmün kaldırılması; YÖK sistemine son verilmesi,

– Silahlanma harcamalarının kısılarak eğitim ve bilimsel araştırma için bütçedeki payın arttırılması,

– Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması,

– Öğrencilerin ortak çıkarlarını temel alan, merkezi ve yığınsal örgütlenme çabalarının ürünü olan öğrenci derneklerinin desteklenmesi ve dayanışmanın pekiştirilmesi,

– Evren-Özal diktatörlüğünün ve YÖK belasının öğrenci derneklerini, dolayısıyla tüm öğrencileri hedef alan baskı ve saldırılarına etkin biçimde karşı konulması,

– Politik görüş farklılıklarının öğrenci gençlik hareketinde gündeme sokulması ve birlik örgütlenmesinin parçalanması girişimlerine karşı ödünsüz bir savaşımın verilmesi için tüm öğrencilere, barış ve demokrasi güçlerine ortak çağrıda bulunurlar.

Bu doğrultuda aşağıda güncel talepler için öğrenci gençliğinin yürüttüğü mücadeleyi destekler:

– Görevlerinden uzaklaştırılan veya üniversiteleri terk etmek zorunda bırakılan öğretim üyelerinin görevleri başına, atılan öğrencilerin ise okullarına dönmeleri sağlanmalıdır.

– YÖK'ün 44. maddesi öğrenci derneklerinin önerileri doğrultusunda öğrencilerin yararına değiştirilmeli, öğrenci kıyımına son verilmelidir.

– Öğrencilerin toplumsal politik yaşama katılmasını engelleyen öğrenci derneklerine üyeliği rektörlüğün iznine bağlayan YÖK'ün 59. maddesi kaldırılmalıdır.

– Paralı eğitim sistemine son verilmeli, harçlar kaldırılmalıdır.

– Eğitim araç-gereçleri öğrencilere parasız sağlanmalıdır.

– Daha fazla öğrenciye kredi olanakları sağlanmalı, kredi miktarları artırılmalıdır.

– Eğitimin özelleştirilmesine son verilmeli, tüm özel okullar devletleştirilmelidir.

– Yurtlarda insanca ve özgür barınma, beslenme, çalışma koşulları yaratılmalı, öğrencilerin yurt yönetimlerine demokratik katılımı sağlanmalıdır.

DİSK'in mücadele gelenekleri, onu DİSK yapan ilkeleri işçi sınıfının derinliklerindedir

DİSK 20 yaşında

Türkiye İşçi sınıfı hareketinin sendikal alanda da uzun bir mücadele tarihi ve mücadele deneyimi var. İşçiler, her hakkı savaşarak elde etti. Alınan her hakkın bedelini, kimi zaman aç, işçiz kalarak, sefalet çekerek, kimi zaman hapis yatarak, işkence görerek ve şehitler vererek ödedi.

2.Dünya savaşının sonuna kadar olan dönemde sendikal örgütlenme, grev ve toplu sözleşme yapma hakkı tamamen yasaklanmıştı. Sendikalaşmak için ileri doğru atılan en küçük bir adım dahi, iktidarların ve patronların amansız baskı, tehdit, ceza ve yasaklarıyla yüzyüze gelmeye yetiyordu 2. Dünya savaşı sırasında zorbalık ve keyfilik daha da artarak sürdü. Anında ve amansızca cezalandırmalar, ardı arkası kesilmeyen tutuklamalar birbirini izledi. Buna rağmen ekonomik, demokratik ve sendikal haklar için verilen mücadele durmadı. Sendika kurma hakkı, bu uzun dönem boyunca, işçi sınıfının öne çıkan başlıca mücadele hedefini oluşturdu.

2. Dünya Savaşı'nda Hitler' in yenilgiye uğratılması, Sovyetler Birliğinin dünya çapında etkinliğinin ve saygınlığının artması, öteki bütün ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de demokratikleşme yönünde değişiklikler yapmanın koşullarını olgunlaştırdı. Legal savaşım için olanaklar ortaya çıktı. İktidar, Cemiyetler Kanununu yeniden düzenlemek zorunda kaldı. Bu durum, sendikal alanda hızlı bir gelişme, uyanma ve örgütlenmeye yol açtı. Güçlü sendikalar kuruldu.

CHP iktidarı, bu gelişmeler karşısında telaşa kapılarak saldırıya geçti. İşçi sınıfının henüz gelişme aşamasına giren siyasal ve sendikal alandaki girişimlerini önledi, örgütlerinin kapısına kilit vurdu. Ardından da, şubat 1947'de çıkarttığı sendikalar yasası ile, grev hakkını tümüyle ortadan kaldırdı, toplu sözleşmelerin uygulama alanını daralttı, siyasetle uğraşmayı, "uluslararası amaç güden" girişimleri yasakladı. Diğer yandan da artan işsizlik ve çıkartılan yasalardan patronlar, Lokavt yapma, toplu işten atma yoluyla sendikalara ve işçilere ağır baskılar uyguladılar. Ancak bütün bu yasaklamalara karşın, yine de iki yıl gibi kısa bir zamanda 73 sendika örgütlendi. Mart 1948'de Federasyon niteliğinde İstanbul İşçi Sendikaları Birliği kuruldu; sendikalara üye olanların sayısı 52 bine ulaştı. Kısacası, iktidarın kendi denetiminde kurduğu sendikalarda bile gelişmenin, hızlı bilinçlenmenin önü kesilemedi. Sendikalarla hükümet ve patronlar arasındaki mücadele gittikçe sertleşti Hükümetin baskısına; lokavt kararlarına karşın, önemli sayıda direnişler gerçekleşti.

"Güç Birliktir" sloganı, bu dönemin başa konan mücadele hedefi haline geldi. Kurulan sendikaların birliği gerçekleşmeden, iktidarların ve patronların saldırıları karşısında durulamazdı. Bu ortak kanı, konfederasyon için çabaların yoğunlaşmasına hız kattı. Bu İstanbul Sendikalar Birliği ile Anadolu'daki birçok sendikayı "konfederasyon" kurulması görüşünde birleştirdi.

Bu dönem, aynı zamanda Amerika ile ilişkilerin geliştirildiği, Marshall "yardımı"nın yapıldığı ve NATO'ya giriş hazırlıklarının olduğu Amerikalı sendikacıların Avrupa'daki değişen güçler dengesini bozmak amacıyla hareket eden ABD yönetimiyle eşgüdümlü kılınmış girişimlerinin arttığı, Türkiye'deki sendikalarla yakın bir ilişki içine girdiği dönemdir. İşte, Demokrat Partisinin de iktidarda olduğu böyle bir dönemde, 31 Temmuz 1952'de Türk-İş kuruldu.

Başlangıçta, ekonomik savaşımı kararlılıkla yürütmek, sendikaları CHP'nin vesayetinden kurtarmak gibi parlak iddialarla ortaya çıkan Türk-İş yönetimi, kısa bir sürede bu hedeflerinden uzaklaştı. Adım adım "Amerikan tipi" sendikacılığın kötü bir kopyası haline gelen Türk-İş, iktidarın dümen suyuna girdi, uzlaşmacı, teslimiyetçi bir çizgiyi esas aldı. Buna karşılık, 1948'de CHP güdümünde kurulan "İstanbul Sendikalar Birliği" ve Anadolu'daki "işçi birlikleri" tabandaki baskı ve işçi sınıfındaki bilinçlenmenin etkisiyle CHP'nin kontrolünden çıkmaya ve daha olumlu bir gelişmeye, gerçekçi tavırlar almaya yönelmişti.

27 Mayıs 1960 ile birlikte gelen görece demokratik ortamda, sendikal alanda ortaya çıkan ilk hareket Türk-İş' de kendisini gösterdi. Kasım 1960'da toplanan Türk-İş 4. Genel Kurulu'nda, DP iktidarlarıyla yakınlığı bilinen Türk-İş yönetiminin bütün üyeleri değiştirildi. Seyfi Demirsoy ve Halil Tunç ekibi işbaşına getirildi. Ne var ki, egemen sınıflar, gelişen işçi sınıfı hareketini "Amerikan tipi" sendikacılık yoluyla durdurmak ve denetim altına almak için, yeni seçilen Türk-İş yönetimini de araya çok zaman koymadan yanlarına almayı başardılar.

27 Mayıs'tan sonra "Milli Birlik Kurulu", en kısa zamanda toplu sözleşme ve grev hakkının tanınacağına, sendikalar üzerindeki baskıların kaldırılacağına söz vermişti. Ancak bu sözler yerine getirilmedi. 1961'de kurulan ilk koalisyon hükümeti programında da sendikal haklara

yer verilmeyince, İstanbul Sendikalar Birliği bu durumu protesto etmek için eylem kararı aldı. 31.12.1961'de 100 bini aşkın işçinin katıldığı, o güne kadar yapılan en büyük, en yığınsal işçi mitingi, Saraçhane Mitingi, gerçekleşti. Onbinlerce işçi hep bir ağızdan Saraçhane'de "lütuf değil hak istiyoruz", "grevsiz sendika silahsız askere benzer", "söz verdiniz rey aldınız, şimdi uykuya daldınız" diye haykırdılar. Saraçhane eylemi, işçi sınıfının nicel gelişmesini olduğu kadar nitel olarak da yeni bir konuma geçtiğini gözler önüne sermişti. Saraçhane Mitingi, işçi sınıfının hak arama yolunun üzerine tutulan bir ışık oldu. Artık işyerlerinde, fabrikalarda grev ve toplu sözleşme hakkı için mücadele konuşulmaya, bu haklar talep edilmeye başlandı. Bunun için direnişler yapıldı, toplu işi bırakmalar, yemek boykotları birbirini izledi. Kavel fabrikası işçilerinin grev ve toplu sözleşme hakkını almak için başlattıkları direniş, geniş yankılar uyandırdı. Sonuçta, 24 Temmuz 1963 tarihinde kabul edilen 274-275 yasalarla, işçi sınıfımız, tarihinde ilk kez, antidemokratik bir çok hüküm içerse de, grev ve toplu sözleşme hakkına kavuştu.

274-275 sayılı yasalarla elde edilen hakları kullanmak hiç de kolay olmadı. Öyle ki, bu yasalara uygun olarak ya pılan grevlerde bile, grevi yürüten sendikalar baskıdan, sendikacılar tutuklanmaktan kurtulamadı. Örneğin; Kasım 1963'de Lastik-İş ve Nisan 1964'de Maden-İş'in yasalara tamamen uygun yürüttükleri grevler engellenmek istenmiş, Lastik-İş'in yöneticileri ve Maden-İş'in dört yöneticisi tutuklanmışlardı.

Sendikalaşma, grev ve toplu sözleşme yapma hakkı, sendikal savaşım alanında bir ayraç haline geldi. Çıkan her olayda bu hakları etkinlikle kullanmak istiyenlerle, işçilerin eylemli gücünü harekete geçirmeyi esas almadan işverenlerle kapalı kapılar ardında işi halletmeyi isteyenler karşı karşıya geliyordu. Her grevde, her direnişte, grevcilerden, direnişçilerden yana olanlar bir safta, greve, direnişe karşı olanlarla, işverenler ve iktidar diğer safta yer alıyordu. Her olay, uzlaşmacı sendikacılığın gerçek yüzünün biraz daha açığa çıkmasına olanak veriyordu.

Tüm bunların yanısıra 1963 ün sonlarından itibaren Türk-Iş'in üç kişilik icra kurulu, sadece tabanın taleplerini değil, aynı zamanda Türk-İş yönetimini de hiç dikkate almayan bir tutum içine girmişti. Üç kişilik üst yönetim, yönetim kurulunu toplamadan konfederasyonu dilediğince yönetiyordu. Bu durum, yeterli olmasa da, sendika içi kanalları, sendika içi demok-

Devamı 7.sayfada

21 Şubat: Sömürgecilikle Uluslararası Mücadele Günü

Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte, özellikle 17 Ekim Devrimi'nin güçlü etkileriyle birlikte ulusal kurtuluş hareketleri başlar, Birinci Dünya Savaşı'nın bitiminde sömürge sistemi ciddi ve derin bir bunalımla karşı karşıya gelir. 1929 dünya bunalımı, bu çelişkiyi derinleştirir.

2. Dünya Savaşı sömürge ülke halklarına ölüm, yıkım ve açlık getiriyordu. Sömürge ülke halkları savaşa karşı en kararlı en onurlu mücadeleyi yürüten S.Birliği'nin ve metropollerdeki işçi sınıfının yanında yerini aldı. Savaştan sonra onlarca ülke siyasal bağımsızlığına kavuştu. Savaştan sonraki 12 yıl içinde aralarında Vietnam, Çin ve Hindistan'nın da bulunduğu 17 Asya ülkesi bağımsızlığına kavuştu. 1956'dan sonra da 10 yıl içinde 34 Afrika ülkesinde ulusal kurtuluş hareketleri başarıya ulaştı. Ve artık dünyada klasik sömürgecilik bir sistem olarak yıkıldı. Dünya haritasında hâlâ birkaç ülkenin klasik sömürge sisteminde olması bu gerçeği değiştiremez. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir sömürgeci devlet, kendi rızasıyla sömürge ülke halkına bağımsızlığını bahsetmemiştir. Sömürge ülke halkları ulusal bağımsızlıklarını mücadele yoluyla elde etmişlerdir.

İnsanlık onuruyla bağdaşmayan, insanlığın yüz karası ve toplumların özgür gelişmesine tamamen karşı olan klasik sömürgeciliğin hem çöküşünü kutlamak, hem de sömürgeciliğe karşı mücadeleyi, insanlığın çağdaşlık görevi olarak nitelendiren Birleşmiş Milletler Örgütü, 21 Şubat gününü sömürgeciliğe karşı mücadele günü olarak ilan etti. Böylece 21 Şubat günü, sömürgeciliğe, yeni sömürgeciliğe karşı, mücadelenin simgeleştiği bir gün oldu.

Klasik sömürge ve sömürgecilik ilişkilerinin, çağımızda büyük ölçüde tasfiye edilmiş olması, yeni kurulan genç ulusal devletlerin ülke ekonomilerini yeniden kurup, bağımsızlıkçı bir politika izlemelerinin önündeki tehlikelerin sona ermiş olduğu anlamına gelmez. Emperyalizm, bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkeleri yeniden ele geçirmek için binbir türlü yola başvurmaktadır. Nitekim bağımsızlığını henüz elde etmiş kimi genç devletler, emperyalizmin pençesine düşmekten kendilerini alamamaktalar. Bunun bir dizi nedeni var. Sömürgecilik ilişkilerine son veren ulusal hareketlerin, öncü güçlerinin dünya görüşleri ve ülkedeki sınıfsal konumları ile, nihai hedeflerini içeren programlarıdır.

Sömürgecilik ilişkilerine son veren bu genç devletler, üretim araçlarının üretimini yapan ağır sanayilerini kurmak, teknolojik alandaki geriliklerine son vermek ve kendi kendine yeterli bir duruma gelebilmek için, emperyalist-kapitalist ülkelere yardım talep etme yönünde başvurduklarında, karşılarında belki o an için fark edemedikleri tuzağa düşmektedirler. Emperyalist-kapitalist sistemin dev tekelleri, Dünya Bankası ve İMF'si ile bir ahtapot gibi, bu genç devletleri kıskacına alıyorlar.

İkinci paylaşım savaşı sonrasında kurulan ve kısa bir süre içinde yadsınamaz bir gerçeklik olan sosyalist ülkeler topluluğunun artan etkisi ve bu ülkelerin yarattığı mu-

azzam maddi teknik ve kültürel olanaklar, sömürge ülkelerde sosyalist düşüncelerin yayılması ve anti komünist eğilimlerin geri törpülenmesi için, çok elverişli koşullar yaratıyor.

Dünya sosyalist sisteminin artan etkisi, sosyalizmin artan saygınlığı ile geri bıraktırılmış ülkelerde, ilerici fikirlerin serpilip gelişmesi süreci, sosyalist kadroların yetişmesine, sosyalizmin bilimiyle donanmasına yol açıyor. Bu olanaklar, sömürge ülkelerde kadroların ve siyasal hareketlerin daha baştan, sosyalist sistemden yana tercihlerinde önemli bir fonksiyondur.

Sosyalist sistem, sadece sömürgecilik ilişkilerine son vermiş ülkeleri yeniden emperyalist-kapitalist sistemle çok yönlü ilişkiler kurmasına engel olmakla kalmıyor. Bu genç devletlere tanıdığı maddi ve teknik uzman kadroları ile, bu ülkelerin her alanda örgütlenmesine, ağır sanayilerini kurmalarına yardım ederek, onları kapitalist olmayan yoldan kalkındırarak, sosyalizmin maddi, teknik ve ekonomik koşullarını da yaratarak, onların sosyalizme kapitalist olmayan yoldan ulaşmalarına yardım ediyor.